Руслан ШИХАНОВ

КЕРІВНИКИ міста ЗАПОРІЖЖЯ

1939 - 2011 роки

Руслан ШИХАНОВ

КЕРІВНИКИ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ (1939-2011 роки)

Біографічний довідник

Видання друге, доповнене

Запоріжжя
“АА Тандем”
2011

УДК: 94: [352+329]-057.17(477.67) «1939/2011»
ББК Т3 (4Укр-4Зп) 62
Ш653

Шиханов Руслан Борисович
Ш 653 Керівники міста Запоріжжя (1939-2011 роки): Біографічний довідник. – Запоріжжя: "АА Тандем", 2011. – 100 с., іл.
ISBN 966-7089-97-5

У довіднику зібрані біографічні відомості щодо керівників міста Запоріжжя (з 1939 до 2011 р.): голів виконавчого комітету міської ради, голів міської ради, міських голів та 1-х секретарів міського комітету Комуністичної партії України (з 1939 по 1991 р.).

Для усіх, хто цікавиться становленням та розвитком місцевого самоврядування у місті Запоріжжі та історією рідного міста.

Рецензенти: д.і.н., проф. Ф.Г.ТУРЧЕНКО
д.і.н., проф. С.М.ТИМЧЕНКО

ISBN 966-7089-97-5

До 90 річчя Запорізької міської ради
1-го скликання

ВСТУП

Цього року місто Запоріжжя відзначає 90 річчя Запорізької міської ради 1-го скликання. Перший пленум (сесія), якої відбувся 13 лютого 1921 року. Історія становлення та розвитку органів місцевого самоврядування у місті Запоріжжі викладена у нашій книзі "Керівники міста Запоріжжя (1921-1939 роки)", виданій у 2006 році та перевиданій у 2008 році. Тут же були вміщені біографії керманичів міста за період з 1921 по 1939 роки.

Логічним продовженням попередньої праці є біографічний довідник „Керівники міста Запоріжжя (1939-2000 роки)", перше видання якого побачило світ у 2000 році. Обидві книги отримали схвальні відгуки, як науковців, так і громадськості, насамперед через те, що являли собою перші впорядковані відповідним чином довідники, які містили біографічну інформацію щодо осіб, які понад 80 років визначали напрямки розвитку обласного центру, але були незаслужено забуті.

Обмежений наклад першого видання зазначеного біографічного довідника, зміни, які відбулися у керівництві місцевого самоврядування, протягом останніх 11 років, нові данні щодо життя та діяльності колишніх керівників міста, стимулювали нас знову повернутися до роботи над біографіями керівників Запоріжжя, уточнити та доповнити їх, додати нові біографії та підготувати до друку друге видання книги.

Таким чином, на сьогодні ми маємо у відкритому доступі повне зібрання біографій керівників міста за останні 90 років його існування (1921-2011 роки).

Автор вважає своїм приємним обов'язком подякувати всім тим, хто допомагав йому в роботі над книгою: директору Державного архіву Запорізької області – Олександру Тедєєву та співробітникам архіву: Віталію Бондарю, Олені Величко, Євгенії Кончиній, Еммі Осипенко, Ользі Пилявській та Наталії Третинко.

Герб міста Запоріжжя,
затверджений сесією
Запорізької міської ради
31 січня 2003 року

КЕРІВНИКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(1939-2011 роки)

Колишня будівля Запорізького будівельного технікуму,
де у 1964-1977 роках працював Запорізький ОК КПУ, у 1977-1991 роках – Запорізький МК КПУ,
з 1977 року тут працює Запорізька міська рада
(пр. Леніна, буд. 206)

З утворенням у січні 1939 року Запорізької області місто Запоріжжя набуло статусу обласного центру, що позитивно відбилося на соціальному та культурному розвиткові міста, зростанні його населення та економічного потенціалу.

1939 рік став не лише роком утворення Запорізької області, але й роком виборів депутатів місцевих Рад. За затвердженою 30 січня 1937 р. XIV-м надзвичайним з'їздом Рад УРСР новою Конституцією УРСР місцеві ради депутатів трудящих обиралися шляхом таємного голосування на підставі загального, рівного та прямого виборчого права строком на 2 роки.

Встановлювався новий порядок роботи ради – система сесій, що скликалися виконкомом міської ради, який, у свою чергу, виконував обов'язки ради у період між сесіями. Конституція декларувала право кожної місцевої ради керувати культурно-політичним та господарським будівництвом на підвідомчій їй території.

Вибори до місцевих рад 1-го скликання (на підставі Конституції 1937 р.) відбулися 24 грудня 1939 р.

На 1-й сесії Запорізької міської ради депутатів трудящих 1-го скликання, яка відбулася 7 січня 1940 р., було обрано виконавчий і розпорядчий орган ради – виконавчий комітет, який очолив **Григорій Іванович Бондаренко**.

Місцевим радам 1-го скликання судилося працювати без переобрання 8 років (з січня 1940 р. по грудень 1947 р. Чергові вибори до місцевих рад не проводились через війну 1941-1945 рр.

У червні 1940 р. Г. І. Бондаренко перейшов на роботу начальника Запорізького обласного земельного відділу. Замість нього головою виконкому міської ради було обрано **Володимира Володимировича Скрябіна** – голову завкому профспілки заводу №29 ім. Баранова (сучасне ВАТ «Мотор Січ»). В. В. Скрябін очолював виконком міськради до 3 жовтня 1941 р. (тобто до дня залишення Запоріжжя радянськими військами).

З 4 жовтня 1941 р. по 14 жовтня 1943 р. місто Запоріжжя було окуповане німецькими військами. Для керівництва господарським та соціальним життям Запоріжжя вже у жовтні 1941 р. німці створили Запорізьку міську управу на чолі з бургомістром. Міська управа діяла під повним контролем спочатку німецького командування (військових комендатур), а з вересня-жовтня 1942 р. – штадкомісаріату (міського комісаріату), який був керівним органом німецької цивільної адміністрації на території окупованого м. Запоріжжя.

Практично відразу після визволення міста Запоріжжя від німців (у жовтні 1943 р.) у ньому була відновлена діяльність виконавчого комітету міської ради. Його очолив **Яків Євдокимович Сокирченко** – колишній голова Сталінської районної ради м. Запоріжжя.

Таблиця 1.1

Дати проведення виборів до Запорізької міської ради
1-16 скликання
(1939-1977 рр.)

№ скликання	*Дата проведення виборів*
1	
2	21 грудня 1947
3	17 грудня 1950
4	22 лютого 1953
5	27 лютого 1955
6	3 березня 1957
7	1 березня 1959
8	5 березня 1961
9	3 березня 1963
10	14 березня 1965
11	12 березня 1967
12	16 березня 1969
13	13 червня 1971
14	17 червня 1973
15	15 червня 1975
16	19 червня 1977
17	24 лютого 1980
18	20 червня 1982
19	24 лютого 1985

У березні 1944 р. Я. Є. Сокирченко залишає посаду голови виконкому міськради і знову очолює виконком Сталінської районної ради м. Запоріжжя. На вакантну посаду голови виконкому міськради обирається **Михайло Андрійович Астахов**, який до цього обіймав аналогічну посаду у м. Осипенко (сучасне м. Бердянськ).

З січня 1948 р. по січень 1949 р. виконком міськради знову очолював **В. В. Скрябін**. У січні 1949 р. він залишає посаду голови виконкому міськради через обрання 2-м секретарем Запорізького МК КП(б)У.

Георгій Микитович Бєловол очолював виконком міськради з січня 1949 по грудень 1950 р. а надалі працював заступником директора Запорізького алюмінієвого заводу.

З грудня 1950 р. по травень 1951 р. виконком міськради очолював **Михайло Михайлович Бучакчийський**, яки надалі перейшов на посаду заступника голови виконкому.

Майже 3 роки (з травня 1951 по березень 1953 р.) виконком міськради очолював **Олександр Григорович Мінаков**.

Наступні 18 років посаду голови виконкому обіймали лише дві людини: **Микола Антонович Воробйов** (з 1953 по 1961 рр.) та **Володимир Дмитрович Площенко** (з 1961 по 1971 рр.).

З лютого 1971 р. по лютий 1974 р. головою виконкому міськради був **Григорій Петрович Харченко**, який залишив цю посаду через обрання секретарем Запорізького ОК КПУ.

Найдовше в історії міської ради її виконкомом керував **Валентин Антонович Яланський** – більше 13 років (з лютого 1974 по травень 1987 рр.).

За цей час були внесені законодавчі зміни, як до назв місцевих рад, так і до порядку їх діяльності. Відповідно до Конституції СРСР, прийнятій на позачерговій 7-й сесії ВР СРСР 9-го скликання 7 жовтня 1977 р. органами державної влади у містах були міські ради народних депутатів, а місцеві виконкоми рад депутатів трудящих стали іменуватися виконкомами рад народних депутатів.

Статтею 79 нової Конституції УРСР прийнятої на позачерговій 7-й сесії ВР УРСР 9-го скликання 20 квітня 1978 р. встановлювався новий строк повноважень місцевих рад народних депутатів – 2,5 роки. Сесії міських рад скликалися не рідше чотирьох разів на рік. Виконавчий комітет у складі голови, його заступника, секретаря та членів був розпорядчим та виконавчим органом міськради. 27 червня 1979 р. 10-та сесія ВР УРСР 9-го скликання прийняла закон *«Про вибори до місцевих рад народних депутатів Української РСР»*.

30 березня 1987 р. В. А. Яланський подав заяву про звільнення з посади голови виконкому Запорізької міської ради (у зв’язку з виходом на пенсію за станом здоров'я) і перед міською радою постало питання обрання нового голови виконкому.

Відзначимо, що до 1987 р. голова виконкому обирався на безальтернативній основі, міська рада лише формально затверджувала рішення партійних органів щодо призначення певної особи на цю посаду. Крім того, в системі державного управління УРСР центральною фігурою, що мала всю повноту влади на рівні міста був не голова міського виконавчого комітету, як це декларувалося Конституцією, а 1-й секретар міського комітету Комуністичної партії України.

14 травня 1987 р. на 11-й позачерговій сесії Запорізької міської ради 19-го скликання депутатам Запорізької міськради було запропоновано відразу три кандидатури для обрання на посаду голови міськвиконкому: Ю. Г. Бочкарьова – заступника голови міськвиконкому, В. Ф. Васильєва – директора Дніпровського електродного заводу та Є. В. Коси – 1-го заступника голови міськвиконкому. У результаті таємного голосування вони отримали відповідно – 88, 223 та 28 голосів депутатів. Для обрання потрібно було набрати не менше 251 голосу (від загальної кількості 500 депутатів). До другого туру вийшли В. Ф. Васильєв та Ю. Г. Бочкарьов. Останній зняв свою кандидатуру. Після цього усі присутні **депутати одноголосно проголосували за обрання головою виконкому міськради Володимира Феодосійовича Васильєва**. Це були перші альтернативні вибори голови виконкому Запорізької міської ради[1].

21 червня 1987 р. – відбулися вибори до місцевих рад 20-го скликання, а 3 липня 1987 р. на 1-й сесії Запорізької міської ради головою міськвиконкому було переобрано В. Ф. Васильєва.

27 жовтня 1989 р. Верховною Радою УРСР було прийнято низку законів на підставі яких повинні були відбутися нові вибори до Рад у березні 1990 р.: *«Про зміни та доповнення Конституції (Основного закону) Української РСР»*, *«Про вибори народних депутатів Української РСР»* та *«Про вибори депутатів місцевих*

[1] Индустриальное Запорожье. – 1987, 16 мая; Запорізька правда. – 1987, 15 травня.

рад народних депутатів Української РСР». За ними строк повноважень нових місцевих рад 21 скликання і наступних збільшувався до 5 років, й крім цього поряд з вже існуючою посадою голови виконкому ради запроваджувалася нова посада – голови ради.

4 та 18 березня 1990 р. – відбулися **1-й та 2-й тур виборів** народних депутатів Української РСР та **депутатів місцевих рад народних депутатів 21-го скликання (1-го скликання)**.

29 березня 1990 р. розпочала роботу 1-ша сесія Запорізької міської ради народних депутатів 21-го скликання. **30 березня 1990 р. головою міськради** було **обрано Віктора Павловича Панкратова**, а **2 квітня 1990 р. головою виконкому** Запорізької **міської ради** було **обрано Юрія Георгійовича Бочкарьова**[2].

14 січня 1991 р. у зв'язку з поєднанням посад голови міськради та голови міськвиконкому, **голову міськвиконкому Ю.Г. Бочкарьова було обрано і головою міськради**.

26 березня 1992 р. ВР України прийняла Закон *«Про місцеві ради народних депутатів та місцеве та регіональне самоврядування»*. Ним місцеве самоврядування в Україні визначалося як територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, що ними обиралися, усіх питань місцевого життя у межах Конституції України на підставі власної фінансово-економічної бази.

Цей законодавчий акт носив перехідний характер. Він мав пережитки радянської правової системи, зокрема, не проводив різницю між державною адміністрацією та місцевим самоврядуванням, не вистроював чітку виконавчу вертикаль. Ради вносили до місцевого життя зайві елементи парламентаризму, порушувався принцип розподілу влади.

17 квітня 1992 р. у зв'язку з призначенням Ю. Г. Бочкарьова 1-м заступником представника Президента України в Запорізькій області, він склав з себе повноваження голови міськради та міськвиконкому.

З 28 квітня і до 15 жовтня 1992 р. посада голови виконкому міської ради була вакантною. Протягом цього періоду Запорізька міська рада не могла обрати голову і його повноваження виконував 1-й заступник голови Запорізької міської ради Є.Є. Новіков.

Нарешті **15 жовтня 1992 р.** на сесії міської ради новим **головою міськради та її виконкому було обрано Олександра Степановича Головка** – директора Запорізького заводу світлотехнічних виробів.

26 червня та 10 липня 1994 р. відбулися **1-й та 2-й тур виборів депутатів місцевих рад народних депутатів 22 скликання (2 скликання)** та голів місцевих рад. На посаду голови виконкому Запорізької міської ради балотувалося четверо кандидатів: О. С. Головко, О. П. Бережний, Г. Ф. Капітоненко та І. І. Марненко, які набрали відповідно – 124 267 голосів (34,32%), 84 421 голосів (23,21%), 24 551 голосів (3,75%) та 70 380 голосів (10,74%) виборців, що взяли участь у голосуванні. Всього з 655 426 виборців отримало бюлетені – 366.740 виборців, взяло участь у голосуванні – 363 804 (55,95%). Недійсними було визнано 8 513 бюлетенів[3].

---

[2] Индустриальное Запорожье. – 1990, 04 квітня

[3] Запорозька Січ. – 1994, 30 червня.

У другому турі голосування лідери виборчого марафону О. С. Головко та О. П. Бережний набрали відповідно 207 636 голосів (53,7%) та 139 847 голосів (36,17%) виборців, що взяли участь у голосуванні. Таким чином **міську раду знову очолив О.С. Головко**. Всього з 647 795 виборців отримало бюлетені – 387 663 виборців, взяло участь у голосуванні – 386 614 (59,68%). Недійсними було визнано 4 526 бюлетенів[4].

Нова Конституція України прийнята 28 червня 1996 р. визначила місцеве самоврядування як право територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України. Згідно зі ст. 141 до складу сільської, селищної, міської ради входять депутати, які обираються жителями села, селища, міста на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на чотири роки. Відповідно територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування обирають строком на чотири роки сільського, селищного та міського голову, який очолює виконавчий орган ради та головує на її засіданнях.

14 червня 1997 р. набув чинності Закон України *«Про місцеве самоврядування в Україні»* (від 21.05.1997 р.). З цього часу голова Запорізької міської ради та її виконавчого комітету став називатися Запорізьким міським головою.

14 січня 1998 р. Верховна Рада України прийняла новий закон *«Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів»*. Згідно ст. 2 Закону вибори депутатів міської ради проводилися за мажоритарною виборчою системою відносної більшості по одномандатних виборчих округах, на які поділялася вся територія міста. Територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права, шляхом таємного голосування обирали міського голову, який очолював виконавчий орган ради та головував на її засіданнях. Вибори міського голови також проводилися за мажоритарною виборчою системою відносної більшості по єдиному виборчому округу, межі якого збігалися з межами міста.

29 березня 1998 р. відбулися чергові **вибори депутатів місцевих рад 23 скликання (3 скликання)** та вибори міського голови за новим законом.

До складу міської ради від 64 мажоритарних виборчих округів було обрано 64 депутати. 37 обраних депутатів були членами чотирьох політичних партій: КПУ – 18 депутатів, СДПУ(о) – 10, Партія праці – 8, Партія «Реформи і порядок» – 1. Решта 27 депутатів – були позапартійними.

На посаду Запорізького міського голови цього разу балотувалося три кандидати: О. С. Головко, О. В. Поляк та Є. П. Сухінін.

З 652 987 виборців внесених у списки для голосування, отримало бюлетені – 419 849 виборців (64,3%), взяло участь у голосуванні – 416 585 виборців (63,8%). Недійсними було визнано 8 147 бюлетенів (1,95%).

Голоси виборців, подані за кандидатів, розподілилися наступним чином: О. С. Головко – 168 791 голосів, О. В. Поляк – 158 930, Є. П. Сухінін – 61 136. 19 581 виборець не підтримали жодного кандидата. Таким чином міська виборча комісія визнала **переможцем цих виборів О. С.Головка**.

8 лютого 2000 р. на позачерговій сесії Запорізької міської ради міський голова О.С. Головко склав свої повноваження. Прийнявши відставку міського

[4] Запорозька Січ. – 1994, 14 липня.

голови, сесія доручила здійснювати повноваження міського голови двом посадовцям: з питань роботи виконавчих органів ради – заступнику міського голови **Станіславу Миколайовичу Селіну**, а з питань роботи міської ради – секретарю ради **Олександру Сергійовичу Кузьміну**. Також сесія призначила позачергові вибори міського голови на 16 квітня. Проте ця дата суперечила чинному законодавству. Тому за три тижні після цих подій (29 лютого) сесія міської ради перенесла дату позачергових виборів міського голови на 4 червня 2000 р.

Під час цієї виборчої компанії було встановлено своєрідний рекорд за кількістю бажаючих зайняти посаду міського голови. На посаду міського голови було зареєстровано 14 кандидатів: О.В. Вишневецький, О.Г. Гайдук, В.М. Гекало, С.І. Зубов, Г.Ф. Коваленко, А.Г. Коленко, Р.В. Лапшин, М.П. Левченко, П.А. Михайлик, В.Г. Михайлуца, С.О. Мясніков, О.М. Підмогильний, О.В. Поляк, С.М. Селін. До дня виборів зняли свої кандидатури С.І. Зубов та Р.В. Лапшин.

4 червня 2000 р. відбулися позачергові вибори Запорізького міського голови. Із загальної кількості виборців – 638 691, взяло участь у голосуванні – 210 947 чол. або 33,02% від загальної кількості виборців. Недійсними було визнано 5 097 бюлетенів (2,4%). Голоси виборців розподілилися наступним чином:

Таблиця 1.2

Результати позачергових виборів Запорізького міського голови (4 червня 2000 р.)

№	*Прізвище, ім'я, по-батькові кандидата на посаду міського голови*	*Кількість набраних голосів*	*% набраних голосів*
1	**Поляк Олександр Володимирович**	**99 840**	**47,33**
2	Селін Станіслав Миколайович	43 795	20,76
3	Михайлуца В'ячеслав Григорович	19 128	9,06
4	Михайлик Павло Андрійович	15 339	7,27
5	Коваленко Гераль Федорович	11 393	5,40
6	Вишневецький Олександр Володимирович	2 702	1,28
7	Мясніков Сергій Олександрович	2 404	1,14
8	Левченко Михайло Павлович	1 490	0,70
9	Коленко Анатолій Григорович	1 372	0,65
10	Гайдук Олександр Григорович	684	0,30
11	Підмогильний Олександр Миколайович	379	0,18
12	Гекало Валерій Миколайович	250	0,12
	Не підтримало жодного кандидата	7 074	3,35

На підставі ст. 46 Закону України «Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» міська виборча комісія вирішила вважати **обраним Запорізьким міським головою Поляка Олександра Володимировича**[5].

31 березня 2002 р. відбулись чергові вибори до Запорізької міської ради 4-го скликання та Запорізького міського голови.

Вибори до Запорізької міської ради вперше відбулися за такої великої активності. На 64 депутатських мандати спочатку претендувало 732 кандидати. 47 з

[5] Перекур. – 2000, 8 червня.

них пізніше зняли свої кандидатури. Таким чином до бюлетенів з голосування було внесено 685 кандидатур.

За результатами виборів до складу міської ради було обрано 64 депутати. Серед них: 27 депутатів було обрано повторно, 24 депутати належали до політичних партій (КПУ – 14, СДПУ(о) – 4, ВО «Жінки за майбутнє» – 4, Партія регіонів – 1, «Яблуко» – 1), 17 депутатів представляли «прекрасну половину» людства. Більше половини депутатів були представниками керівного складу промислових підприємств, бізнесу, будівництва.

До списків виборців цього разу було внесено 643 349 виборців. У голосуванні з виборів міського голови отримало бюлетені – 389 619 виборців (60,56%), взяло участь у голосуванні 388 819 (60,44%). 9 132 (1,42%) бюлетені було визнано недійсними.

До виборчого бюлетеню було внесено вісім кандидатур, які отримали наступну кількість голосів виборців:

Таблиця 1.3

Результати виборів Запорізького міського голови (31 березня 2002 р.)

№	*Прізвище, імя, по-батькові кандидата на посаду міського голови*	*Кількість набраних голосів*	*% набраних голосів*
1	**Поляк Олександр Володимирович**	**252 269**	**64,88**
2	Кальцев Володимир Федорович	77 738	19,99
3	Бабурін Олексій Васильович	31 370	8,07
4	Мясніков Сергій Олександрович	3 086	0,79
5	Солод Олена Володимирівна	1 708	0,44
6	Гапоненко Олексій Олександрович	1 267	0,33
7	Лапшин Роман Віталійович	1 164	0,30
8	Левадний Михайло Іванович	797	0,20
	Не підтримало жодного кандидата	10 288	2,65

За результатами виборів міська виборча комісія визнала **обраним міським головою О.В. Поляка**.

5 березня 2003 р. відбулась **7-ма сесія Запорізької міської ради**, яка **достроково припинила повноваження міського голови О.В. Поляка, у зв'язку із його смертю** (яка сталася 22 лютого). До обрання нового міського голови сесія доручила виконувати повноваження міського голови з питань діяльності ради – секретарю міської ради **Івану Івановичу Наливайку**, а з питань діяльності виконавчих органів ради – першому заступнику міського голови **Володимиру Феодосійовичу Грищенку**. Дострокові вибори міського голови сесія міськради призначила на 8 червня 2003 р.

Кандидатами на посаду Запорізького міського голови цього разу було зареєстровано 27 осіб. До дня виборів 4 кандидати зняли свої кандидатури (Є.А. Близнюк, О.О. Гапоненко, В.В. Забара та О.С. Черних).

8 червня відбулись вибори Запорізького міського голови, замість того який вибув. З 633 807 виборців внесених у списки для голосування, отримало бюлетені – 279 059 виборців (44,03%), взяло участь у голосуванні – 278 821 виборець

(43,99%). 6 546 (3,46%) бюлетенів було визнано недійсними. Голоси виборців розподілилися наступним чином:

Таблиця 1.4

Результати позачергових виборів Запорізького міського голови (8 червня 2003 р.)

№	*Прізвище, імя, по-батькові кандидата на посаду міського голови*	*Кількість набраних голосів*	*% набраних голосів*
1	**Карташов Євген Григорович**	**137 491**	**49,31**
2	Кальцев Володимир Федорович	76 549	27,46
3	Сабашук Петро Павлович	35 114	12,59
4	Варецький Василь Іванович	5 335	1,91
5	Огородова Тамара Миколаївна	1 623	0,58
6	Гараба Сергій Семенович	1 151	0,41
7	Зубов Станіслав Єгорович	1 071	0,37
8	Солод Олена Валентинівна	821	0,29
9	Катеренюк Тетяна Олексіївна	575	0,21
10	Кравченко Юрій Олексійович	394	0,14
11	Геращенко Олександр Вікторович	382	0,14
12	Хижняк Михайло Іванович	281	0,10
13	Петухов Анатолій Михайлович	218	0,08
14	Костенко Олександр Алімович	212	0,08
15	Малиновська Катерина Михайлівна	212	0,08
16	Бахур Дмитро Анатолійович	201	0,07
17	Погребной Едуард Григорович	194	0,07
18	Вишневецький Олександр Володимирович	193	0,07
19	Субботин Анатолій Іванович	175	0,06
20	Кулік Валентина Андріївна	150	0,05
21	Левадний Михайло Іванович	125	0,05
22	Пєрков Олег Петрович	99	0,04
23	Сопітько Наталія Геннадіївна	93	0,03
	Не підтримало жодного кандидата	9 670	3,46

За результатами виборів міська виборча комісія вирішила вважати **обраним міським головою Євгена Григоровича Карташова**.

26 березня 2006 р. відбулись чергові вибори депутатів Запорізької міської ради 5-го скликання та Запорізького міського голови. На відміну від попередніх виборів, які відбувались за мажоритарною системою, цього разу вибори відбувалися за пропорційною системою (виборці голосували за виборчі списки політичних партій). Виборчий бар'єр було встановлено на рівні 3%. Крім того кількісний склад міської ради було збільшено з 64 до 90 депутатів.

До списків виборців було включено 638 976 виборців. З них отримало виборчі бюлетені 417 406 виборців (65,32%), а взяли участь у голосуванні – 417 197 виборців (65,29%). Недійсними було визнано 11 954 бюлетеня (2,86%).

В результаті виборів місцеві організації політичних партій отримали наступну підтримку виборців:

Таблиця 1.5

Результати виборів депутатів Запорізької міської ради 5-го скликання (26 березня 2006 р.)

№	*Назва партії*	*Кількість отриманих голосів*	*% отриманих голосів*
1	**Партія регіонів**	**124 361**	**29,81**
2	**Блок Юлії Тимошенко**	**44 590**	**10,69**
3	**Блок Наталії Вітренко „Народна опозиція”**	**26 768**	**6,42**
4	**Комуністична партія України**	**20 234**	**4,85**
5	**Партія „Реформи і порядок”**	**18 745**	**4,49**
6	**Партія „Віче”**	**15 983**	**3,83**
7	**Виборчий блок „Запоріжжя – наше місто”**	**12 703**	**3,05**
8	Народний блок Литвина	12 013	2,88
9	Політична партія „Народний Союз Наша Україна”	11 968	2,87
10	Соціалістична партія України	9 479	2,27
11	Опозиційний блок „Не Так!”	8 973	2,15
12	Виборчий блок „Євген Марчук-Єдність”	7 108	1,7
13	Партія екологічного порятунку „ЕКО+25%”	6 702	1,61
14	Партія „Відродження”	6 096	1,46
15	Партія зелених України	5 456	1,31
16	Партія пенсіонерів України	4 585	1,1
17	Українська партія „Зелена планета”	4 163	0,99
18	Громадянська партія „ПОРА”	3 965	0,95
19	Блок Юрія Кармазіна	3 932	0,94
20	Партія „Союз”	3 588	0,86
21	Партія промисловців та підприємців України	3 311	0,79
22	Партія „Руський блок”	3 201	0,77
23	Партія національно-економічного порятунку України	2 871	0,69
24	Політична партія „Наша партія”	2 009	0,48
25	Народний Рух України	1 659	0,40
26	Українська партія честі, боротьби з корупцією та орг. злочинністю	1 625	0,39
27	Політична партія „Партія політики Путіна”	1 464	0,35
28	Український народний блок Костенка і Плюща	1 268	0,30
29	Виборчий блок „Влада народу”	1 249	0,3
30	Політична партія „Трудова Україна”	1 149	0,28
31	Блок Бориса Олійника та Михайла Сироти	1 031	0,25
32	Народно-демократична партія	999	0,24
33	Селянська партія України	986	0,24
34	Народний Рух України за єдність	901	0,22
35	Блок Лазаренка	843	0,20
36	Всеукраїнська політична партія „Братство”	791	0,19
37	Українська Консервативна партія	791	0,19
38	Політична партія „Третя сила”	749	0,18
39	Політична партія „Вперед, Україно!”	658	1,16
40	Ліберальна партія України	613	0,15
41	Республіканська Християнська партія	442	0,11
42	Партія Реабілітації Народу України	366	0,09
43	Всеукраїнська партія Народної Довіри	266	0,06
44	Всеукраїнська партія „Нова сила”	263	0,06
45	Українська Національна Асамблея	229	0,05
	Не підтримали жодного з виборчих списків місцевих організацій партій	24 097	5,78

З 45 політичних партій і блоків, які взяли участь у виборчих перегонах, до складу міської ради потрапили лише 7 політичних сил. 90 мандатів депутатів міської ради були розподілені наступним чином: Партія регіонів отримала 43 ман-

дати, Блок Ю. Тимошенко – 15, Блок Н. Вітренко «Народна опозиція» – 9, КПУ – 7, ПРП – 6, «Віче» – 6, Виборчий блок «Запоріжжя – наше місто» – 4.

Відзначимо, що 2 депутатських місця цього разу залишились вакантними. Сталося це внаслідок, того що до виборчого списку партії «Віче», яка отримала 6 депутатських мандатів, було включено лише 5 кандидатур. До того ж один з представників цієї партії був обраний одночасно до міської та обласної ради та склав повноваження депутата міської ради. Таким чином у складі Запорізької міської ради 6 скликання працювало 88 депутатів замість 90.

На посаду міського голови, як і на попередніх позачергових виборах 2003 р., було зареєстровано 27 кандидатів. До дня виборів 10 з них (О.В. Вишневецький, Д.О. Демиденко, В.В. Забара, С.І. Зубов, С.В. Карташов, М.В. Клішина, Р.В. Лапшин, В.В. Піун, В.В. Тарасов та Г.В. Тарасова) – зняли свої кандидатури.

У день виборів з 659 626 виборців, включених до списків виборців, отримало бюлетені – 417 481 виборець, а взяло участь у голосуванні 417 251 виборець (64%). 6 292 (1,5%) бюлетенів було визнано недійсними. Кількість голосів виборців, отриману кандидатами дивись у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Результати виборів Запорізького міського голови
(26 березня 2006 р.)

№	*Прізвище, імя, по-батькові кандидата на посаду міського голови*	*Кількість набраних голосів*	*% набраних голосів*
1	**Карташов Євген Григорович**	**149 991**	**35,94**
2	Кальцев Володимир Федорович	125 391	30,05
3	Сабашук Петро Павлович	66 016	15,82
4	Береза Анатолій Валентинович	22 457	5,38
5	Алфьоров Сергій Миколайович	14 609	3,50
6	Зотов Валерій Михайлович	11 368	2,72
7	Тихонов Вадим Іванович	2 268	0,54
8	Повшук Василь Володимирович	1 129	0,27
9	Перепилицина Ірина Михайлівна	601	0,14
10	Столяренко Тетяна Володимирівна	594	0,14
11	Артюшенко Ігор Андрійович	518	0,12
12	Солод Олена Валентинівна	459	0,11
13	Сталін Георгій Анатолійович	433	0,10
14	Гапоненко Олексій Олександрович	280	0,07
15	Субботин Анатолій Іванович	243	0,06
16	Фурсенко Микола Олександрович	218	0,05
17	Білоблоцький Валерій Георгійович	212	0,05
	Не підтримало жодного кандидата	14 147	3,39

За результатами виборів міська виборча комісія визнала **обраним Запорізьким міським головою Є. Г. Карташова.**

24 вересня 2010 р. позачергова сесія міської ради задовольнила заяви міського голови Є.Г. Карташова та секретаря міської ради Ю.В. Каптюха про дострокове складання ним своїх повноважень.

Слідом за цим сесія обрала новим секретарем міськради Володимира Федоровича Кальцева. Згідно закону з цього дня і до 17 грудня 2010 р. (тобто до вступу на посаду міського голови, обраного на чергових виборах 31 жовтня 2010 р.), секретар міської ради **В. Ф. Кальцев здійснював повноваження міського голови**.

31 жовтня 2010 р. відбулись чергові вибори депутатів Запорізької міської ради 6-го скликання та Запорізького міського голови.

На відміну від попередніх виборів, які відбувались за мажоритарною системою, цього разу вибори до міської ради відбувалися за змішаною системою. Тобто із загального складу ради у 90 депутатів, 45 депутатів обиралися за мажоритарною системою в одномандатних виборчих округах, а 45 – за пропорційною системою (за багатомандатними виборчими списками партій).

У 45 одномандатних виборчих округах перемогу вдалось здобути висуванцям лише трьох політичних партій: Партії регіонів – у 42 округах, Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина» – у 2 округах та Комуністичної партії України – в 1 окрузі.

Стосовно результатів виборів за партійними списками, то тут маємо наступні результати. До виборчих списків було внесено 620 890 виборців. Отримало виборчі бюлетені 235 005 виборців, взяло участь у голосуванні 234 949 (37,84%) виборців. Недійсними було визнано 7 265 (3,09%) бюлетенів.

За виборчі списки кандидатів у депутати міської ради від міських організацій політичних партій було віддано наступну кількість голосів:

Таблиця 1.7

Результати виборів депутатів Запорізької міської ради 6-го скликання (31 жовтня 2010 р.)

№	*Назва партії*	*Кількість отриманих голосів*	*% отриманих голосів*
1	**Партія регіонів**	**72 726**	**35,24**
2	**Всеукраїнське об'єднання „Батьківщина”**	**43 326**	**20,99**
3	**Комуністична партія України**	**27 502**	**13,33**
4	**Політична партія „Сильна Україна”**	**10 979**	**5,32**
5	**Політична партія „Рідне місто”**	**10 457**	**5,07**
6	**Політична партія „Фронт Змін”**	**8 086**	**3,92**
7	Партія „УДАР” Віталія Кличка	4 949	2,39
8	Всеукраїнське об'єднання „Свобода”	3 087	1,49
9	Партія промисловців і підприємців України	3 002	1,46
10	Українська партія	2 387	1,16
11	Українська селянська демократична партія	1 447	0,70
12	Політична партія „Зелені”	1 306	0,63
13	Політична партія „Народна влада”	1 274	0,62
14	Партія захисників Вітчизни	1 262	0,61
15	Прогресивна соціалістична партія України	1 180	0,57
16	Партія екологічного порятунку „ЕКО+25%”	1 179	0,57
17	Партія „Справедливість”	1 080	0,52
18	Християнсько-Демократичний Союз	1 061	0,51
19	Соціалістична партія України	1 006	0,49
20	Партія Зелених України	976	0,47
21	Всеукраїнська партія трудящих	920	0,45
22	Партія „РУСЬ”	691	0,34

23	Соціал-демократична партія України (об'єднана)	661	0,32
24	Політична партія „Нова політика”	645	0,31
25	Народна партія	578	0,28
26	Республіканська Християнська партія	536	0,26
27	Політична партія „Велика Україна”	516	0,25
28	Соціал-демократична партія України	513	0,25
29	Партія Вільних Демократів	486	0,24
30	Політична партія „Союз Лівих Сил”	473	0,23
31	Селянська партія України	386	0,19
32	Народний Рух України	334	0,16
33	Європейська партія України	293	0,14
34	Українська соціал-демократична партія	282	0,14
35	Народно-трудовий союз України	254	0,12
36	Всеукраїнське об'єднання „Громада”	157	0,07
37	Народно-демократична партія	144	0,07
38	Демократична партія України	115	0,06
39	„Єдиний центр”	98	0,05
	Не підтримали виборчого списку жодної політичної партії	21 330	9,07

Вцілому у результаті цих виборів до міської ради було обрано представників шести міських організацій політичних партій, які отримали наступну кількість місць у Запорізькій міській раді:

Таблиця 1.8

Кількість депутатських мандатів,
отриманих представниками місцевих організацій політичних партій
на виборах до Запорізької міської ради 6-го скликання
(31 жовтня 2010 р.)

№	*Назва партії*	*Кількість депутат-ських мандатів отриманих партією, за виборчими списками*	*Кількість депутат-ських мандатів отриманих канди-датами від партії у мажори-тарних округах*	***Загальна кількість депутат-ських мандатів***
1	Партія регіонів	19	42	**61**
2	ВО «Батьківщина»	11	2	**13**
3	Комуністична партія України	7	1	**8**
4	Політична партія «Сильна Україна»	3	0	**3**
5	Політична партія «Рідне місто»	3	0	**3**
6	Політична партія «Фронт змін»	2	0	**2**
	Разом	45	45	**90**

Кандидатами на посаду Запорізького міського голови було зареєстровано 20 осіб. До дня виборів зняли свої кандидатури три кандидати: Василь Варецький, Станіслав Зубов та Ганна Тарасова.

На виборах міського голови бюлетені отримало 234 987 виборців, а взяло участь у голосуванні 234 936 (37,83%) виборців з 620 898 виборців, що були включені до списків виборців. 6275 бюлетенів було визнано недійсними.

Кількість голосів виборців поданих за кандидатів розподілилась наступним чином:

Таблиця 1.9

Результати виборів Запорізького міського голови (31 жовтня 2010 р.)

№	*Прізвище, імя, по-батькові кандидата на посаду міського голови*	*Кількість набраних голосів*	*% набраних голосів*
1	**Сін Олександр Ченсанович**	**87 530**	**37,25**
2	Кальцев Володимир Федорович	72 953	31,05
3	Бабурін Олексій Васильович	27 735	11,81
4	Акула Катерина Юріївна	2 910	1,24
5	Тимченко Артем Олегович	2 188	0,93
6	Кругліков Володимир Олександрович	1 979	0,84
7	Геращенко Олександр Вікторович	1 898	0,81
8	Подлобніков Віталій Вікторович	1 455	0,62
9	Девятка Юрій Дмитрович	1 208	0,51
10	Рогов Володимир Валерійович	1 056	0,45
11	Наумов Віктор Степанович	1 002	0,43
12	Рева Олександр Олександрович	950	0,40
13	Доля Ігор Сергійович	795	0,34
14	Лоскутов Ігор Веніаминович	790	0,34
15	Попадюк Василь Федорович	732	0,31
16	Резанов Олександр Миколайович	697	0,30
17	Лисак Віталій Вікторович	522	0,22
	Не підтримало жодного кандидата	22 261	9,48

За результатами виборів міська виборча комісія визнала **обраним Запорізьким міським головою Олександра Ченсановича Сіна.**

17 грудня 2010 р. відбулась 1-ша сесія Запорізької міської ради 6-го скликання. На цій сесії новобраний міський голова О.Ч. Сін офіційно вступив на свою посаду. Також на сесії були офіційно визнані повноваження 90 новообраних депутатів міської ради. Секретарем міської ради було обрано В.Ф. Кальцева.

Своїм рішенням сесія утворила 8 постійних комісій міської ради, затвердила їх персональний склад та обрала голів відповідних комісій: з питань депутатської діяльності, регламенту, законності і правопорядку (голова – В.В. Гунько), з гуманітарних питань (голова – Р.В. Чухрай), з питань соціального та економічного розвитку, бюджету і фінансів (голова – В.І. Великий), з питань життєзабезпечення міста (голова – Г.О. Рекалов), з питань комунальної власності, ресурсів, приватизації та земельних відносин (голова – Р.О. Таран), з питань розвитку підприємництва, торгівлі, побутового обслуговування та захисту прав споживачів (голова – Р. Б. Петров), з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення (голова – В. І. Лихачова), по екології (голова – Л.І. Завгородня).

2-га сесія міської ради, яка відбулась 29 грудня 2010 р., вирішила низку кадрових питань. Сесія затвердила заступниками міського голови: А.В. Іванова (1-й заступник), В.В. Гриценка, С.М. Гладченка, Ю.В. Каптюха та В.І. Малиш (заступники), а керуючим справами виконавчого комітету міської ради – З.М. Бойко. Новий склад виконавчого комітету міської ради було затверджено у кількості 24 осіб.

БІОГРАФІЇ ГОЛІВ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (1940-1997 рр.),

ЗАПОРІЗЬКИХ МІСЬКИХ ГОЛІВ (1997-2011 рр.)

1. БОНДАРЕНКО Григорій Іванович

Народився 15.09.1905 (с. Мало-Катеринівка, Олександрівський повіт, Катеринославська губернія) у родині селянина-бідняка; українець; батько (?-1920); мати (?-1910). Освіта: Курси пропагандистів, м. Запоріжжя (07-10.1926); Курси марксизму-ленінизму, м. Харків (1929-1931); 2 курси заочно вчився у Дніпропетровському сільгосподарському інституті (1936-1938). 1912-1916 – учень, Мало-Катеринівська початкова школа. 1916-1920 – працював у господарстві батька. 1921-1924 – чорнороб, Запорізький губзовнішторг. 04-09.1924 – глиновізник, формувальник, Запорізький цегельний завод. 10.1925-09.1927 – секретар, Мало-Катеринівська сільська рада; секретар, Мало-Катеринівська організація ЛКСМУ. 09.1927-02.1929 – голова, Мало-Катеринівська сільська рада депутатів трудящих. 02.1929-02.1931 – голова, Запорізький, Софіївський РайКНС. 02.1931-03.1933 – інструктор, Запорізький МК КП(б)У. 03–12.1933 – заступник завідуючого, 12.1933-03.1938 – заві-

дуючий, Запорізький міський земельний відділ. 06.03.1938-09.01.1939 – заступник голови, ***09.01-01.02.1939 – виконуючий обов'язки голови, 01.02.1939-07.01.1940 – голова, 07.01.1940-10.06.1940 – голова виконавчого комітету, Запорізька міська рада депутатів трудящих.*** 10.06.1940-12.1941 – начальник, Запорізький обласний земельний відділ. 01-07.1942 – уповноважений опергрупи, Військова рада частини №10-80, (Південний фронт). 07-12.1942 – курсант спецшколи, Український штаб партизанського руху (м. Ворошиловград та м. Саратов). 01.1943-02.1944 – начальник, Семипалатинський обласний земельний відділ. 02.1944-25.02.1947 – начальник, Запорізький обласний земельний відділ та обласне сільськогосподарське управління. 25.02.1947-20.05.1952 – начальник, Запорізьке обласне сільськогосподарське управління. З 20.05.1952 – начальник, Тернопільське обласне сільськогосподарське управління. Член ЛКСМУ (з 10.1924). Член КПУ (з 05.1929). Член пленуму МК КП(б)У (1932-1941). Член пленуму ОК КП(б)У (1939-1941). Депутат ЗОРДТ (з 1939). Нагороди: ордени Леніна (1945) та "Трудового Червоного Прапора" (1948), медалі "За перемогу над Німеччиною" (1946), "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр." (1946)[6].

[6] Державний архів Запорізької області (далі – ДАЗО). – Ф.П-1, оп.1, спр.1268.

2. СКРЯБІН Володимир Володимирович

(02(15).07.1908, м. Лівни, Орловська губернія, РРФСР – 23.12.1988, м. Київ). Народився у родині залізничного службовця; росіянин; батько Демідов Іван Дмитрович – працював каптерником та касиром залізничної станції Лівни; у 1914 р. пропав без вістей; мати Говорова Варвара Олексіївна (?-1922) – домогосподарка; батько-вихователь Скрябін Володимир Іванович – працював на керівній господарській роботі; дружина Фідря Марія Єрофіївна – походила з селян-бідняків, у дитинстві залишилася без батьків, виховувалась тіткою і працювала у її домогосподарстві, згодом працювала пекарем на Запорізькому хлібозаводі; дочка Валентина (1932) – стоматолог, син Олександр (1941). Освіта: Запорізький машинобудівний інститут (1935), інженер-механік, технолог. До 1922 мешкав у м. Лівни, де закінчив Лівнинське народне училище (1917-1920). У 1920-1922 рр. працював на приватних осіб. У 1922 р. родина Скрябіних залишила м. Лівни і мешкала за місцем роботи батька у містах Томськ, Маріїнськ, Дніпропетровськ. У 1924 р. батька переводять до Запоріжжя на посаду директора заводу "Інтернаціонал". Разом з ним до Запоріжжя переїздить родина Скрябіних. 08.1924-03.1927 – учень школи ФЗУ, 08.1927-08.1928 – клепальник, 08.1927-08.1929 – секретар комітету ЛКСМУ, 08.1929-01.1930 – лаборант механічної лабораторії, Завод "Інтернаціонал". 01-06.1930 – студент "профтисячі", 06.1930-06.1935 – студент відділення холодної обробки металів, Запорізький машинобудівний інститут. 06-11.1935 – інженер цеху, Завод "Комунар". 11.1935-11.1936 – курсант 134-ї механічної бригади. 11.1936-07.1938 – інженер-конструктор, 07.1938-01.1939 – начальник проектного відділу, 01-08.1939 – заступник головного механіка заводу, 08.1939-07.1940 – голова завкому профспілки, Завод №29 ім. П. І. Баранова (м. Запоріжжя). ***10.06.1940-***

03.10.1941 – голова виконавчого комітету, ЗМРДТ. У 10.1941 у Сталінграді добровольцем вступив до армії і був направлений Єрмацьким районним військовим комісаріатом у 16-ті стаціонарні авіаційні майстерні: 10.1941-05.1943 – старший автомеханік, відповідальний секретар партбюро, 05.1943-07.1946 – заступник начальника цеху з політичної частини. У період служби в армії – член парткомісії 4-ї повітряної армії. У 07.1946 р. за викликом Запорізького ОК КП(б)У звільнений у запас. 10.1946-01.1948 – секретар з кадрів, Запорізький МК КП(б)У, ***16.01.1948-18.01.1949 – голова виконкому, ЗМРДТ.*** 26.12.1948-20.03.1950 – 2-й секретар, 20.03-18.07.1950 – 1-й секретар, Запорізький МК КП(б)У. 22.07.1950-10.09.1952 – 2-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. 10.09.1952-03.02.1958 – голова виконавчого комітету, ЗОРДТ. 20.12.1957-16.08.1962 – 1-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. 28.08.1962-??.01.1963 – 1-й секретар, Ростовський ОК КПРС. ??.01.1963-24.12.1964 – 1-й секретар, Ростовський (сільський) ОК КПРС. 1964-1969 – інспектор, ЦК КПУ. З 1969 – на пенсії. Депутат ЗМРДТ (з1939). Депутат ЗОРДТ (1950-1962). Депутат ВР СРСР 5-6 скликання (1958-1966). Член ЛКСМУ (1924-1935). Член КП(б)У (з 07.1928). Кандидат у члени ЦК КПУ (27.09.1952-16.02.1960). Член ЦК КПУ (16.02.1960-15.03.1966). Нагороди: ордени Леніна (1958), "Червоної Зірки" (1944), "Вітчизняної Війни" ІІ ст., "Трудового Червоного Прапора", "Знак Пошани" (1948), 8 медалей. Почесний громадянин міста Запоріжжя (20.10.1978)[7].

04.10.1941 – 14.10.1943 – німецька окупація м. Запоріжжя

[7] ДАЗО. – Ф.П-1, оп.6, спр.7847; Индустриальное Запорожье. – 1988, 25 грудня. – С.3.

3. СОКИРЧЕНКО Яків Євдокимович

(01.05.1903, м. Олександрівськ (зараз м. Запоріжжя) – 05.03.1969, м. Запоріжжя). Народився у робочій родині; українець; батько Євдоким (?-1941) – вантажник; мати – домогосподарка; дружина Антоніна Данилівна, діти – 3 сина: Олександр (1948) і донька. Осв.: Двохрічна вечірня партшкола (1936-1937). 1911-1915 – учень 4-х класної народної школи. 1916-1918 – сезонний робітник. 09.1918-02.1920 – шишельник у підприємців Мознаїма та Люкімсона (м. Олександрівськ). 03-11.1920 – безробітний. 12.1920-08.1925 – кочегар, контролер-інкасатор, Підприємство "Водосвітло" Наркомунгоспу. 09.1925-11.1926 – курсант, 90-й Уральський стрілецький полк (м. Запоріжжя). 01.1927-11.1929 – кочегар, контролер, завідуючий складом, Підприємство "Водосвітло" Наркомунгоспу. 12.1929-01.1931 – директор, Готель Наркомунгоспу. 02.1931-11.1932 – заступник завідуючого відділом комунального господарства, Запорізька міська рада. 12.1932-05.1933 – начальник, Штаб об'єкту протиповітряної оборони та секретар парторганізації "Трамтрест". 06.1933-03.1937 – комендант, Запорізька міська рада та райрада; голова, Запорізький міський комітет союзу робітників держустанов. 04.1937-03.1938 – завідуючий відділом комунального господарства, Сталінська РР м. Запоріжжя. ??.04.1938-02.01.1940 – голова, Сталінська РР м. Запоріжжя. 02.01.1940-03.10.1941 – голова виконкому, Сталінська РРДТ м. Запоріжжя. 10-11.1941 – на евакуації. 11-12.1941 – завідуючий відділом діловодства МТО, Урюпинське військово-піхотне училище. 01-11.1942 – заступник управляючого, Трест "Північкавказновлубтекстиль" (м. Нальчик, Кабардино-Балкарська АРСР). 12.1942-09.1943 – директор, Шацький пеньковий завод (Рязанська область). ***15.10-20.12.1943 – виконуючий обов'язки голови, 20.12.1943-03.03.1944 – голова виконавчого комітету, ЗМРДТ.*** 15.05.1944-27.09.1945 – голова виконавчого комітету, Сталінська РРДТ м. Запоріжжя *("звільнений, як такий що не забезпечив керівництво")*.

01.12.1945-04.1948 – секретар партійного комітету, Запорізький залізнично-механічний завод. 1948-1951 – директор, Запорізький міський молокозавод. 1951-1964 – директор ресторану, завідуючий їдальнею, директор продуктової бази. З 01.1964 – персональний пенсіонер місцевого значення. Член КП(б)У (з 10.1924). Член Запорізького МК КП(б)У (з 1940). Член Сталінського РК КП(б)У (з 1938). Член бюро Сталінського РК КП(б)У (з 1938). Депутат ЗМРДТ (з 1922). Депутат Сталінської РРДТ м. Запоріжжя (з 1935). Член виконкому ЗМРДТ (з 1939)[8].

[8] ДАЗО. – Ф.П-1, оп.6, спр. 7935; Ф.Р-75, оп.5, спр.1168, арк.316; Ф.П-102, оп.6, спр.7935, арк.1-17; Ф.Р-1986, оп.2, спр.806, арк.19-20.

4. АСТАХОВ Михайло Андрійович

(??.??.1906, м. Катеринослав (сучасне м. Дніпропетровськ) – 30.08.1950, м. Запоріжжя). Народився у робочій родині; росіянин; батько (?-1910) – столяр з ремонту вагонів на Катерининській залізниці; мати (?-1912) – прачка; дружина Фаїна Ізраїлівна (1909); мав сина. Після смерті батьків М. Астахова виховував дядько, у якого вин прожив 2 роки, потім перейшов на виховання до старшої сестри. 02.1916-11.1917 – учень, Слюсарно-механічні майстерні підприємця Ропштейна (м. Катеринослав). 03.1918-04.1921 – кур'єр, Управління Катеринославського споживтоварниства. 04.1921-12.1922 – червоноармієць караульного батальону, Управління продокр ХВО (м. Катеринослав). 03.1923-07.1928 – робітник, завідуючий експедицією, Ленінградський медпостачторгпром (у 1927-1928 – слухач партійної школи при Ленінградському обласному відділі народної освіти). 10.1928-09.1930 – секретар партійної організації, Ленінградська фабрика "Емальєр" (одночасно навчався на робітничому факультеті Ленінградського університету, але не закінчив). 09.1930-12.1933 – завідуючий таємною частиною, Науково-дослідний теплотехнічний інститут. 01.1934-05.1936 – заступник завідуючого торгівельного відділу, Курпостач (м. Осипенко, Дніпропетровська область). 05.1936-10.1937 – начальник міського житлового управління, 10.1937-01.1940 – завідуючий районним, завідуючий міським торгівельним відділом, 01.1940-10.1941 – голова виконавчого комітету, Осипенківська МРДТ Запорізької області. 01.1942-01.1943 – заступник завідуючого обласного торгівельного відділу, 01-10.1943 – голова виконавчого комітету, Сталінська РР м. Фрунзе Киргизької РСР. 10.1943-03.1944 – голова виконавчого комітету, Осипенківська МРДТ Запорізької області. ***03-27.03.1944 – виконуючий обов'язки голови, 27.03.1944-16.01.1948 – голова виконавчого комітету, Запорізька міська рада депутатів трудящих.*** 16.01.1948-30.08.1950 – начальник, Запорізький обласний відділ легкої промисловості. Член ЛКСМУ (з 1924).

Член ВКП(б) (з 1927). Депутат ЗОРДТ (1939-1948). Член виконкому ЗОРДТ (05.1944-01.1948). Депутат Осипенківської МРДТ (1939-1944). Депутат ЗМРДТ (1947-1950). Нагороди: орден „Знак пошани” та медаль "За доблесну працю"[9].

5. СКРЯБІН Володимир Володимирович

(біографію див. вище)

16.01.1948-18.01.1949 – голова виконкому, Запорізька міська рада депутатів трудящих.

[9] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.221.

6. БЄЛОВОЛ Георгій Микитович

Народився 23.08.1905 (залізнична станція Ново-Слов'янськ, Ізюмський повіт, Харківська губернія) у родині залізничника; українець; батько (?-1942) – стрілочник залізничної станції Слов'янськ; мати (1876-1947) – робітниця Слов'янської фабрики; дружина (1908); донька Алевтина (1928) – педагог; син Володимир (1939) – інженер. 1914-12.1922 – учень, Слов'янська залізнична семирічка (з перервою у 02-12.1918 – робітник Краматорського металургійного заводу, у 1921-1922 – одночасно працював у сільській раді). 01-09.1923 – телеграфіст, оператор станції Слов'янськ, 09.1923-09.1928 – телеграфіст станції Червоний Лиман (с. Микитівка). 10.1928-06.1931 – студент експлуатаційного відділення, Харківський інститут інженерів залізничного транспорту (інженер з експлуатації залізниць). 06.1931-07.1932 – інженер, 07-10.1932 – начальник експлуатації залізничного цеху, Завод "Дніпроспецсталь" (м. Запоріжжя). 11.1932-11.1933 – помічник начальника залізничного цеху з технічної частини, Дніпробуд. 12.1933-06.1934 – заступник начальника залізничного цеху, Дніпрокомбінат. 07.1934-02.1939 – заступник начальника залізничного цеху, 02-11.1939 – старший інженер виробничо-розпорядчого відділу, Завод "Запоріжсталь" (м. Запоріжжя). 11.1939-02.1942 – начальник залізничного цеху, Завод "Дніпроспецсталь" (м. Запоріжжя); 03.10.1941 – евакуйований до м. Сталінськ Кемеровської області. 02-03.1942 – інженер технічного відділу цеху залізничного транспорту, Кузнецький металургійний комбінату ім. Сталіна, 03-10.1942 – директор трамвайного тресту, 10.1942-09.1943 – 1-й заступник голови виконавчого комітету, Сталінська МРДТ Кемеровської області. 09-10.1943 – голова виконавчого комітету, Бердянська МРДТ Запорізької області. 15.10.1943-18.01.1949 – заступник голови, ***18.01.1949-29.12.1950 – голова виконавчого комітету, ЗМРДТ.*** 03.1951-03.1953 – помічник директора, 03-06.1953 – в. о. заступника головного інженера, Запорізький алюмінієвий завод. 06.1953-02.1954 – начальник цеху товарів широкого вжитку, 02.1954-09.1955 – начальник ліжкового цеху, 09.1955-03.1966 – начальник цеху метизних виробів та товарів широкого вжитку, Завод "Запоріжсталь". З 03.1966 – пенсіонер. Член ЛКСМУ (з 1925). Член КП(б)У (з 06.1940). Член Запорізького МК КП(б)У (1948-1951). Депутат ЗМРДТ (1947-1951). Нагороди: медалі "За доблесну працю" (1946) та "За відбудову підприємств чорної металургії Півдня" (1948)[10].

[10] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.479; Архів ВАТ "Запоріжсталь". – Ф.Р-1378, оп.2л, спр.1197, арк. 207-220.

7. БУЧАКЧИЙСЬКИЙ Михайло Михайлович

(08.11.1907, с. Малософіївка, Щорський район, Дніпропетровська область – 26.02.1991, м. Запоріжжя); українець; батько – сільський учитель; мати (?-1940) – домогосподарка; 1-ша дружина Жарко Тетяна Кузьмівна (?-1939); 2-га дружина Яковлева Параскева Євдокимівна – завідуюча міським відділом народної освіти; мав дочку. Освіта: Запорізький педагогічний інститут (1934), викладач математики. У 1912 – батько разом із родиною переїхав вчителювати до с. Рим Верхньодніпровського району Дніпропетровської області. 1915-1922 – учень семирічки. 1922-1926 – студент, Дніпродзержинський педагогічний технікум. 09.1926-09.1929 – учитель, Трудова школа с. Рим; 09.1929-08.1930 – завідуючий, Трудова школа №2 с. Бородаївка (Верхньодніпровський район, Дніпропетровська область). 09.1930-01.1931 – викладач математики на курсах Центрального інституту праці (м. Харків). 02.1931-01.1934 – завідуючий навчально-виробничою частиною вечірньої робітничої школи, завідуючий навчальною частиною фабрично-заводських курсів Дніпробуду (м. Запоріжжя); одночасно у 1931-1934 – студент математичного факультету, Запорізький педагогічний інститут. 02.1934-04.1937 – директор виробничо-технічних курсів, начальник сектору підготовки кадрів, директор курсів майстрів соціалістичної праці, Будівництво заводу "Запоріжсталь". 06.1937-01.1939 – завідуючий філії курсів майстрів соціалістичної праці, Комбінат "Запоріжсталь". 1938-1940 – закінчив 3 курси машинобудівельного відділення Запорізької філії Дніпропетровського інституту господарників. 02.1939-01.1940 – завідуючий відділом місцевої промисловості, 02.01.1941-09.1941 – секретар виконавчого комітету, ЗМРДТ (одночасно секретар партійної організації міськради). 09.1941 – під час обстрілу м. Запоріжжя німцями був поранений та евакуйований. 09-12.1941 – лікувався після поранення, Шпиталь м. Камишина Сталінградської області. 12.1941-03.1942 – начальник планово-фінансового відділу Камишинського військторгу Сталінградської області. 03-07.1942 – курсант, Академія моториза-

ції та механізації ім. Сталіна (м. Ташкент). 07.1942-07.1943 – заступник командира роти та батальйону з політчастини 79-ї танкової бригади, Брянський та Центральний фронти. 07.1943-03.1944 – слухач 1-го офіцерського навчального танкового полку, 03-09.1944 – слухач, Вища технічна бронетанкова школа (м. Казань, Приволзький військовий округ). 09.1944-08.1946 – інструктор з тактики 7-го навчального танкового полку (м. Челябінськ). 08-11.1946 – у резерві 1-го окремого батальйону резерву офіцерського складу бронетанкових та механічних військ, РСЧА (м. Володимир, Московська область). 11.1946-02.1947 – у резерві Запорізького ОК КП(б)У. 17.02.1947-27.12.1950 – голова виконавчого комітету, Сталінська РРДТ м. Запоріжжя. ***29.12.1950-29.05.1951 – голова виконавчого комітету,*** 29.05.1951-09.03.1953 – заступник голови виконкому, ***ЗМРДТ***. 09.03.1953-28.03.1963 – секретар виконавчого комітету, ЗОРДТ. 28.03.1963-16.12.1964 – секретар виконавчого комітету, ЗО(промислова)РДТ, 16.12.1964-28.03.1969 – секретар виконавчого комітету, ЗОРДТ. З 28.03.1969 – пенсіонер. Член ЛКСМУ (1926-1932). Член КП(б)У (з 06.1938). Член бюро Сталінського РК КП(б)У м. Запоріжжя. Член бюро Запорізького МК КП(б)У. Член пленуму Запорізького ОК КП(б)У (з 1951). Депутат Сталінської РРДТ м. Запоріжжя (з 1947). Депутат ЗМРДТ (з 1939). Депутат ЗОРДТ (1953-1969). Нагороди: орден "Знак Пошани" (1948, 1958); медалі "За бойові заслуги" (1943), "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр." (1945), "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр." (1946), "XX років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр." (1965)[11].

[11] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.1006; ДАЗО. – Ф.П-157, оп.5, спр.4, арк.108-108 зв.

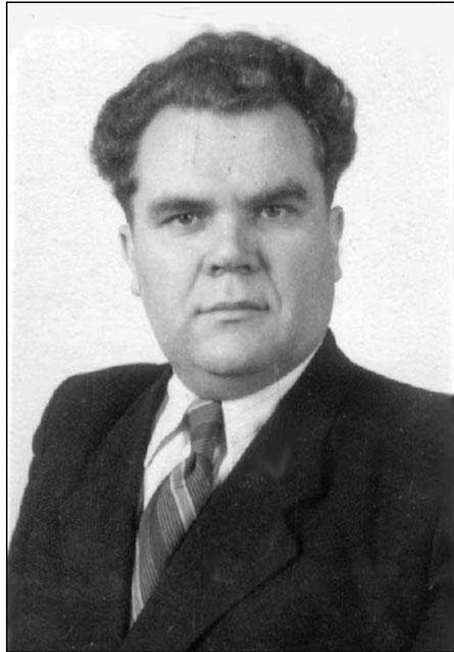

8. МІНАКОВ Олександр Григорович

Народився 14.07.1904 (м. Мелітополь, Таврійська губернія (зараз Запорізька область) у родині робітника-муляра; росіянин; батько Олександр (?-1949) до революції 1917 р. працював за наймом у приватних господарів та підприємців, а після революції у різних відомствах та установах, спочатку муляром; по закінченню у 1931 школи прорабів-десятників, працював виконавцем робіт у будівельній конторі "Комунбуд" (м. Мелітополь); мати (?-1922); дружина (з 1927 р.) Наталя Олексіївна (1907); сини: Олег (1928) та Ростислав (1932). 1913-1916 – учень, 4-х класне міське училище. 1917-1921 – учень, вищого початкового училища. Далі навчатися не було можливості, треба було допомагати батькові утримувати все ще велику та бідну родину. Родина Олександра Мінакова, що складалася з 9 осіб, у 1921-1922 зменшилася, померли три брати, сестра, а згодом і мати. 06.1921-04.1924 – муляр, Мелітопольський міський відділ комунального господарства. 04.1924-07.1927 – секретар окружного відділу профспілки будівельних робітників (у 1925 р. закінчив вечірню радянсько-партійну школу, пропагандист). 07.1927-02.1933 – завідуючий ТЛБ, завідуючий виробничо-технічним відділом, заступник начальника, начальник, Контора "Комунбуд" (у 1931 р. закінчив вечірній будівельний технікум, технік-начальник будівельних робіт). 02-07.1933 – начальник, Будівництво консервного заводу "Південпостачбуд". 07.1933-03.1934 – заступник голови, Мелітопольська МР та завідуючий міським відділом комунального господарства. 03.1934-03.1935 – начальник, Будівництво консервного заводу "Південпостачбуд". 03-09.1935 – начальник, Будівництво паротурбиної електростанції. 09.1935-12.1937 – заступник голови, Мелітопольська МР та завідуючий міським відділом комунального господарства. 12.1937-12.1939 – голова, Мелітопольська МР. 01.1940-01.1942 – заступник голови виконавчого комітету, ЗОРДТ. 01-12.1942 –

слухач, Українська школа партизанського руху (Південний фронт). 01-02.1943 – заступник голови виконавчого комітету, Читинська ОРДТ РРФСР. 03-05.1943 – у розпорядженні ЦК КП(б)У. 06-09.1943 – уповноважений опергрупи, Військрада 4-го Українського фронту. 24.11.1943-29.05.1951 – заступник голови виконавчого комітету, ЗОРДТ. ***29.05.1951-11.03.1953 – голова виконкому, ЗМРДТ.*** Звільнений з посади з мотивуванням: *"обком партії вважає за неможливе подальше перебування товариша Мінакова на посаді голови виконкому"*. Член ЛКСМУ (з 1924). Член КП(б)У (з 06.1937)[12].

[12] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.5399.

9. ВОРОБЙОВ Микола Антонович

Народився 24.04.1914 (станція Рядова, Катерининська залізниця) у родині робітника-залізничника; росіянин; батько у 1905-1936 рр. працював робітником на залізниці, з 1936 – інвалід праці; дружина Воробйова В.Є. – працювала завучем СШ №30 м. Запоріжжя; дочка Неля (1939); син – Валерій (1944). Навчався у школі абрично-заводського навчання. 1931 – закінчив педагогічні курси при Нікопольському педагогічному технікумі. 08.1931-07.1933 – вчитель та завідуючий, Школа селища Пальмирове П'ятихатського району Дніпропетровської область. Працюючи у школі навчався заочно у Дніпропетровському комуністичному виші, на загальноосвітньому факультеті, а також одночасно навчався та успішно закінчив у 1933 курси підготовки до вишу. Влітку 1933 переїхав до брата у м. Кемерово, де працював викладачем та директором мережі курсів робітничої освіти системи Наркомважпрому. У 1934 р., як активний кореспондент, був запрошений на роботу до редакції газети "Кузбас". У редакції газети працював на посаді інструктора-журналіста до 1935 р. У 1935 р., на запрошення Наркомпросу Туркменської РСР, направлений на роботу до прикордонного міста Керки. Працював викладачем фізичної та економічної географії середніх шкіл, зооветтехнікуму, педагогічного технікуму, школи прикордонних військ НКВС, директором СШ. У січні 1939 р. висунутий на посаду завідуючого Керкинським міським відділом народної освіти, де працював по січень 1942 р. Рішенням ЦК КП(б)Туркменії затверджений завідуючим відділом пропаганди та агітації Керкинського РК КП(б)Туркменістану. Працюючи у м. Керки, закінчив 3 курси заочного відділення географічного факультету Середньоазійського державного університету, м. Ташкент (1938-1942), отримав кваліфікацію "викладач географії". У 1940 р. атестаційною комісією Наркомпросу Туркменської РСР надано звання учителя середніх шкіл. У 1939 р. обраний депу-

татом, членом виконкому та заступником голови Керкинської міської ради. У листопаді 1942 р. пішов до лав Червоної армії. Навчався на курсах вдосконалення політскладу, там же працював секретарем партійного бюро. У листопаді 1942 р. викликаний до Головного Політуправління РСЧА і направлений на навчання на спеціальне англійське відділення військово-дипломатичних працівників при Головному Політуправлінні РСЧА. Навчався по березень 1943 р. і демобілізувався за станом здоров'я (хвороба серця). У березні 1943 р. прибув на Урал, де знаходилася родина. Працював пропагандистом Верхньотуркського РК ВКП(б), Свердловської області. Потім був знову призваний до офіцерського резервного полку №11, і знову через 1 місяць демобілізований за станом здоров'я. З 13 січня 1944 р. працював завідуючим відділом пропаганди та агітації Верхньотуркського РК ВКП(б). У РК ВКП(б) обраний секретарем осередку ВКП(б) при РК ВКП(б). 01.06.1944 р. відкликаний у розпорядження ЦК ВКП(б). ЦК КП(б)У направлений працювати до м. Запоріжжя. 11.08.1944-25.01.1946 – секретар з кадрів, 25.01.1946-15.07.1947 – 2-й секретар, Ленінський РК КП(б)У м. Запоріжжя. 15.07.1947-01.01.1949 – завідуючий відділу шкіл, 01.01.1949-11.03.1953 – заступник завідуючого відділу пропаганди та агітації, Запорізький ОК КП(б)У. ***11.03.1953-10.03.1961 – голова виконавчого комітету, ЗМРДТ*** (звільнений *"у зв'язку з поганим станом здоров'я"*). 1949-1957 – заочно навчався у ВПШ при ЦК КПРС. Член ВЛКСМ (з 1937). Член ВКП(б) (з 02.1941). Депутат ЗМРДТ (з 1953). Нагороди: медалі "За перемогу над Німеччиною" (1945), "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-45 рр." (1945)[13].

---

[13] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.1354.

10. ПЛОЩЕНКО Володимир Дмитрович

(06.03.1927, станція Кічкас, Запорізький округ – 07.10.2004, м. Київ); українець; батько Дмитро (1879) – старший майстер ПЧ-5 станції Запоріжжя-І, мати (1902) – домогосподарка; дружина (Бурдюкіна) Неонела Валентинівна (1938) – працювала інженером-конструктором заводу "Запоріжсталь"; дочка Наталія (1955); син Євген (1958). Освіта: Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту (1954), інженер-механік. Під час Великої Вітчизняної війни родина евакуювалася на Північний Кавказ, після переїхала до м. Нижній Тагіл за місцем роботи батька. У м. Нижній Тагіл закінчив 7 класів середньої школи та вступив до гірничо-металургійного технікуму, який не закінчив у зв'язку з переїздом родини у 1943 р. до м. Запоріжжя. 02-03.1944 – оператор, 03.1944-04.1946 – диспетчер 7-го відділення служби руху, 04.1946-1947 – інспектор спецвідділу, 1947-1949 – інженер військово-мобілізаційного відділу 3-го відділення, Сталінська залізниця. 1949-1954 – студент механічного факультету, Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту. 08-12.1954 – конструктор, 12.1954-09.1955 – старший майстер цеху з ремонту залізничних потягів, 09.1955-09.1957 – секретар комітету комсомолу, 09-11.1957 – заступник начальника залізничного цеху, 11.1957-04.02.1958 – заступник секретаря парткому заводу, 04.02.1958-10.03.1961 – секретар парткому заводу, Завод "Дніпроспецсталь". ***10.03.1961-08.02.1971 – голова виконавчого комітету, ЗМРДТ***. 22.01.1971-1990 – міністр комунального господарства УРСР; міністр житлово-комунального-господарства УРСР. 1990-1996 – головний спеціаліст, консультант, Державний комітет комунального господарства України. З 1996 – після виходу на пенсію тривалий час працював головою комісії з соціальних питань, ЦК профспілки працівників ЖКГ, місцевої промисловості, побутового об-

слуговування населення. Член ЛКСМУ (з 1944). Член КПУ (з 05.1949). Член ЦК КПУ (1976-1990). Депутат ЗМРДТ (1947-1949, 1959-1971). Депутат ЗОРДТ (1965-1971). Депутат ВР УРСР (1971-1990). Нагороди: ордени: "Знак Пошани" (1958, 1966), Жовтневої революції (1971), „Трудового Червоного Прапора (1976, 1981, 1986); медалі: "За доблесну працю. На відзнаку 100 річчя від дня народження В. І. Леніна" (1970), Ветеран праці; Почесна грамота ВР УРСР (1970). Заслужений працівник сфери послуг України (1994). Автор книги „Крізь призму Чорнобиля: документально-публіцистичні нариси" (1998)[14].

[14] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.6607.

11. ХАРЧЕНКО Григорій Петрович

Народився 26.11.1936 (смт. Миронівка, Старченківський район, Київська область) у робітничій родині; українець; батько Петро Арсентійович (1911) – працював у радгоспробкоопі; мати Людмила Степанівна (1916) – колгоспниця; дружина Світлана Олексіївна (1937) – інженер-технолог, дочка Ірина (1962). Освіта: Київський технікум залізничного транспорту (1954), технік залізничного транспорту; Московський інститут інженерів залізничного транспорту (1959, з відзнакою), інженер-економіст шляхів сполучення; Академія суспільних наук при ЦК КПРС (1981). 01.09.1944-30.05.1950 – учень, Миронівська семирічна школа №1. 01.09.1950-30.06.1954 – учень матеріально-технічного відділення, Київський технікум залізничного транспорту. 01.09.1954-23.06.1959 – студент факультету економіки та організації залізничного транспорту, Московський інститут інженерів залізничного транспорту. 08-10.1959 – майстер електромашинного цеху, Запорізький електровозоремонтний завод. 15.10.1959-27.07.1960 – секретар комітету ЛКСМУ та одночасно асистент кафедри політекономії та економіки промислових підприємств, Запорізький машинобудівний інститут. 27.07-31.08.1960 – інструктор відділу пропаганди та агітації, 31.08.1960-31.03.1961 – заступник завідуючого відділом пропаганди та агітації, 31.03.1961-12.01.1962 – заступник завідуючого відділом комсомольських органів, 12.01.1962-30.01.1963 – секретар, завідуючий відділом пропаганди та агітації, 30.01.1963-06.02.1965 – 1-й секретар, Запорізький (промисловий) ОК ЛКСМУ. 06.02.1965-29.05.1968 – 1-й секретар, Запорізький ОК ЛКСМУ. 29.05.1968-12.03.1971 – 1-й секретар, Ленінський РК КПУ м. Запоріжжя. ***08.02.1971-07.02.1974 – голова виконавчого комітету, Запорізька міська рада депутатів трудящих.*** 07.02.1974-11.1976 – секретар, 11.1976-05.1986 – 2-й секретар, Запорізький ОК КПУ. 05.1986-02.1987 – інспектор, 02.1987-10.1988 – заступник завідуючого відділом організаційно-партійної роботи, ЦК КПРС.

22.10.1988-05.10.1990 – 1-й секретар, Запорізький ОК КПУ. 05.04-18.10.1990 – голова, Запорізька обласна рада народних депутатів. 28.09.1990-30.08.1991 – 2-й секретар ЦК КПУ. 1991-2001 – радник, Російський союз промисловців і підприємців; директор промислово-фінансової компанії; віце-президент страхової компанії; заступник керівника апарату фракції "Народовладдя" у 2-й Державній Думі Російської Федерації (фракцію очолював М. І. Рижков). З 06.2001 – заступник голови виконавчого комітету, Координаційна рада сприяння товаровиробникам Росії, член правління Міжнародного союзу товаровиробників. Член ЛКСМУ (з 1950). Член Ленінградського РК ВЛКСМ м. Москви (1957-1959). Член Сталінського РК ЛКСМУ м. Запоріжжя (1959-1961). Член Запорізького МК ЛКСМУ (з 1959). Член Запорізького ОК ЛКСМУ (з 1959). Член КПУ (10.1962-09.1991). Член Запорізького ОК КПУ (1963-1990). Член бюро Запорізького МК КПУ (з 1968). Член ЦК КПУ (31.03-28.09.1990). Кандидат у члени Політбюро ЦК КПУ (18.10.1989-31.03.1990). Член Політбюро ЦК КПУ (31.03.1990-30.08.1991). Член КПРФ (з 1992). Депутат Ленінської районної ради депутатів трудящих м. Запоріжжя (з 1969). Депутат Запорізької міської ради депутатів трудящих(з 1969). Депутат Запорізької обласної ради народних депутатів (з 1963, 1989-1990). Депутат Верховної Ради УРСР двох скликань. Депутат Верховної Ради СРСР (26.03.1989-26.12.1991). Нагороди: ордени "Знак пошани" (1966), Жовтневої революції (1976), Трудового Червоного Прапора (1971, 1981), медаль "За трудову доблесть" (1970)[15].

[15] ДАЗО. – Ф.П-157, оп.28, спр.130; Запорізька Правда. – 1971, 9 лютого.

12. ЯЛАНСЬКИЙ Валентин Антонович

(07.11.1928, станція Блакитна, Олександрівський район, Херсонська область – 02.01.2002, м. Запоріжжя). Народився у родині залізничного службовця; українець; батько Антон Харитонович – розстріляний німцями у 1942; мати Горпина Степанівна (?-1972); дружина Шубіна Лариса Олексіївна (1923) – працювала начальником фінансового відділу Запорізького коксохімічного заводу; дочка Наталія (1952). Освіта: Всесоюзний заочний політехнічний інститут (1955-1961), інженер-металург. 11.1943-05.1945 – слюсар, 05.1945-03.1947 – розцінщик пункту технічного огляду, вагоноремонтного пункту станції Запоріжжя-Ліве. 06.1947-04.1952 – кладовщик відділу обладнання відділу капітального будівництва, 04.1952-03.1953 – бригадир агломераційного цеху, 03.1953-10.1958 – начальник зміни копрового цеху, 10.1958-05.1960 – майстер копрового цеху, 05.1960-08.1961 – начальник дільниці грануляції шлаків, 08.1961-09.1963 – заступник секретаря партійного комітету, 09.1963-12.1966 – заступник директора із загальних питань, Завод "Запоріжсталь", (м. Запоріжжя). 15.12.1966-07.02.1974 – 1-й заступник голови виконавчого комітету, ***07.02.1974-14.05.1987 – голова виконавчого комітету, Запорізька міська рада народних депутатів*** *("звільнений у зв'язку з виходом на пенсію за станом здоров'я")*. З 1987 – пенсіонер, радник начальника, Запорізьке обласне управління житлово-комунального господарства. Депутат Орджонікідзевської РРДТ м. Запоріжжя (з 1961). Депутат Запорізької МРНД 11-19 скликань (12.03.1967-21.06.1987). Депутат ЗОРНД 15-17 скликань (10.02.1974-24.02.1980). Член виконкому ЗОРНД (15.02.1974-24.02.1980). Депутат Верховної Ради УРСР 9-11 скликань (15.06.1975-24.02.1985). Делегат 25 та 26 з'їздів КПУ (1976, 1981). Нагороди: ордени "Трудового Червоного Прапора" (1971, 1976), "Дружби наро-

дів" (1981), "Знак Пошани" (1966), відзнака Президента України "За заслуги" ІІІ ступеню (1998), 5 медалей[16]. Почесний громадянин міста Запоріжжя (18.11.1998).

[16] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.33, спр.555; Панорама. – 1998, 11 травня. – С.24 МИГ. – 1998, 12 листопада. – С.22.

13. ВАСИЛЬЄВ Володимир Феодосійович

Народився 27.10.1939 (с. Матвіївка, Червоноармійський район, Запорізька область); українець; батько Феодосій Фадійович (1913-1943) – учитель, загинув на фронті; мати Марія Ісаївна (1910) – робітниця заводу "Запоріжсталь"; дружина Тамара Григорівна (1937) – інженер-дослідник НДІ "Титан"; дочка Вікторія. 1948-1954 – учень, Матвіївська СШ. 09.1954-01.1959 – учень, Запорізький алюмінієвий технікум, фах – обладнання підприємств кольорової металургії, технік-механік. 02.1959-10.1960 – плавильник цеху №8, Дніпровський титано-магнієвий завод. 10.1960-10.1963 – служба в армії. З 10.1963–1966 – плавильник цеху №8, Дніпровський титаномагнієвий завод. У 1969 – вступив до Дніпропетровського металургійного інституту, згодом перевівся на заочний факультет Київського інституту інженерів цивільної авіації, інженер-металург. 1966-1967 – секретар бюро ЛКСМУ цеху №8, 12.02.1968-15.10.1973 – секретар комітету ЛКСМУ, 15.10.1973-06.1986 – старший інженер лабораторії наукової організації праці, заступник секретаря парткому, заступник начальника технічного відділу комбінату, заступник начальника цеху, секретар парткому, Запорізький титаномагнієвий комбінат. 06.1986-14.05.1987 – директор, Дніпровський електродний завод (м. Запоріжжя). ***14.05.1987-30.03.1990 – голова виконавчого комітету, ЗМРНД.*** 1990-1994 – генеральний директор, Корпорація "Укркольорметали". 1994 – заарештований, 07.1996 засуджений Запорізьким обласним судом до 8 років позбавлення волі *"за неодноразове отримання хабарів від низки комерційних фірм за посередницькі послуги, які суд такими не визнав"*. Вийшов на волю у 1998 за амністією (відбув за гратами 4 роки: 10 місяців СІЗО та 3 роки 2 місяці колонії посиленого режиму (с. Біленьке, Запорізький район), де працював інженером з обладнання відділу головного механіка на підприємстві при колонії). Член ЛКСМУ (з 1953). Член КПУ

(з 1962). Депутат ЗМРНД (1985-1990). Нагороди: орден "Трудового Червоного Прапора", медалі "За доблесну працю", "За трудову відзнаку", "Ветеран Праці"[17].

[17] ДАЗО. – Ф.П-24, оп.36, спр.38; Ф.П-102, оп.33, спр.5554 Запорізька Правда. – 1987, 16 травня. – С.2; МИГ. – 1996, 6 грудня. – С.11; МИГ. – 1998, 9 вересня. – С.7.

14. ПАНКРАТОВ Віктор Павлович

Народився 18.06.1947 (с. Астраханка, Мелітопольський район, Запорізька область); росіянин; батько Павло Федорович (1910) – бухгалтер; мати Віра Яківна (1919) – вчитель середньої школи; дружина (Губенко) Наталія Леонідівна (1952); син Юрій (1980); дочка Оксана (1975). Освіта: Запорізький машинобудівельний інститут (1970), "Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти", інженер-механік. 01.09.1955-30.05.1965 – учень, Середня школа с. Астраханка. 01.09.1965-26.06.1970 – студент машинобудівельного факультету, Запорізький машинобудівельний інститут. 09.1970-04.1971 – інженер-технолог, майстер, Армавірський електромеханічний завод. 05.1971-05.1972 – служба в армії (м. Краснодар, в/ч №26265). 06.1972-24.10.1973 – інженер-конструктор управління головного механіка, 24.10.1973-25.11.1975 – секретар комітету комсомолу, Запорізький моторобудівельний завод. 25.11.1975-19.10.1978 – 2-й секретар, 19.10.1978-06.01.1984 – 1-й секретар, Запорізький ОК ЛКСМУ. 06.01.1984-30.03.1990 – 1-й секретар, Жовтневий РК КПУ м. Запоріжжя. ***30.03.1990-14.01.1991 – голова, Запорізька міська рада народних депутатів.*** 02-04.1991 – виконуючий обов’язки завідуючого обласним відділом соціального забезпечення, 18.04.1991-05.1992 – завідуючий обласним відділом соціального забезпечення, Виконавчий комітет Запорізької обласної ради народних депутатів. 05.1992-08.1994 – начальник управління соціального забезпечення, Запорізька обласна державна адміністрація. 08.1994-12.1995 – начальник управління соціального захисту населення, Запорізька обласна рада народних депутатів. 12.1995-11.2000 – начальник управління соціального захисту населення, з 01.12.2000 – начальник Головного управління праці та соціального захисту населення, Запорізька обласна державна адміністрація. Депутат Запорізької міської ради народних депутатів 1 скликання (1990-1994). Депутат Запорізької обласної ради народних депутатів (з

03.1979); депутат Запорізької обласної ради 4 скликання (1998-2002), заступник голови постійної комісії з фінансово-економічних питань та бюджету. Член ЛКСМУ (з 1962). Член Запорізького ОК ЛКСМУ (з 1973). Член бюро Запорізького ОК ЛКСМУ (з 1975). Член ЦК ЛКСМУ (з 03.1978). Член КПУ (10.1974-08.1991). Делегат 26-го з'їзду КПРС (1980). Нагороди: орден Дружби народів (1981), Почесна грамота Кабінету міністрів України (1999), Заслужений працівник соціальної сфери України (2004). 03.2006 – кандидат у народні депутати України від Партії пенсіонерів України, №47 у списку[18].

[18] ДАЗО. – Ф.П-24, оп.44, спр.119; Запорізька Січ. – 1991, 3 січня. – С.2.

15. БОЧКАРЬОВ Юрій Георгійович

Народився 02.09.1938 (м. Петропавловськ-Камчатський, Камчатська область, Російська Федерація); росіянин; батько Георгій Пилипович (1909) – військовослужбовець; мати Марія Михайлівна (1913-1984) – домогосподарка; дружина (Федотова) Маргарита Євгенівна (1938) – викладач музики; дочка (Панкратова) Олександра Юріївна (1963). Освіта: Львівський політехнічний інститут (1962), інженер-електрик. 1946-1956 – учень СШ, м. Феодосія. 10.1956-02.1957 – різноробочий, 02-08.1957 – токар, Феодосійський механічний завод. 09.1957-07.1962 – студент енергетичного факультету, Львівський політехнічний інститут. 07.1962-05.1963 – майстер з експлуатації електричних мереж, 05-07.1963 – стажер чергового інженера, 07-08.1963 – черговий інженер, 08.1963-08.1964 – головний інженер, 09.1964-06.1965 – інженер виробничої служби, 09.1965-04.1972 – начальник служби ремонту, 04.1972-01.1973 – начальник служби експлуатації, головний інженер, 01.1973-06.1981 – директор, Підприємство "Запоріжміськсвітло". 25.06.1981-08.12.1988 – заступник, 08.12.1988-02.04.1990 – 1-й заступник, ***02.04.1990-17.04.1992 – голова виконавчого комітету, Запорізька міська рада народних депутатів (14.01.1991-28.04.1992 – голова, Запорізька міська рада народних депутатів).*** 17.04-10.11.1992 – 1-й заступник представника Президента України в Запорізькій області, 10.11.1992-21.07.1994 – Представник Президента України в Запорізькій області (глава Запорізької обласної державної адміністрації). 10.1994-07.1996 – 1-й заступник голови правління, ДАЕК "Дніпроенерго". 01.07.1996-25.07.1997 – Міністр енергетики та електрифікації України. 07.1997-01.1998 – у резерві Кабінету Міністрів України. Представник компанії "Дніпроенерго" при Міністерстві енергетики України. 01-07.1998 – радник з питань енергетики 1-го віце-прем'єр-міністра України (В. А. Куратченка). 1998-2000 – радник президента, Фінансово-промислова група "Атика". 03.04.2000-08.08.2002 – член правління, директор з питань зовнішніх зв'язків, зв'язків з громадськістю та соціальних пи-

тань, 08.08.2002-11.02.2005 – директор з капітального будівництва, 11.02.2005-??.12.2007 – генеральний директор, з 11.2007 – голова правління, ВАТ "Дніпроенерго". Член ЛКСМУ (з 1952). Член КПУ (з 04.1968). Член Жовтневого РК КПУ м. Запоріжжя (1974-1976, 1978-1980). Член Запорізького МК КПУ. 03.1998 – кандидат у народні депутати України, виборчий округ №75, м. Запоріжжя. З'явилося 63.27%, "за" - 7.42%, 3 місце з 24 суперників. На час виборів: тимчасово не працював. Депутат Запорізької міської ради народних депутатів 17-21 скликань (1981-1994). Нагороди: орден "За заслуги" ІІІ ступеня (16.01.2009); медалі "За доблесну працю" (1970), "Ветеран праці" (1983). Заслужений енергетик України (2001). Почесний громадянин міста Запоріжжя (31.01.2003)[19].

[19] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.37, спр.69; Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.27.

15 а. НОВІКОВ Євген Євгенович

Народився 11.06.1935 (м. Бердянськ, Запорізька область); дружина Олександра Іванівна (1936). Освіта: Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут (1953-1958), інженер-будівельник. 1958-1960 – майстер, виконроб будівельного управління №7, Трест „Запоріжалюмінбуд”. 1960-1962 – виконроб будівельного управління №3, 1962-1971 – начальник дільниці, головний інженер будівельного управління №2, 1971-1975 – головний інженер, керуючий трестом, 1975-1988 – заступник головного інженера, начальник будівельного управління №1, головний інженер, керуючий трестом, Трест „Запоріжжитлобуд”. 1988-1989 – головний інженер, Трест „Запоріжжитлоцивілбуд”. 1989-1990 – головний інженер, Трест „Запоріжпромбуд”. 10.04.1990-20.07.1994 – 1-й заступник голови виконавчого комітету, 20.07-14.09.1994 – заступник голови виконавчого комітету, ***(28.04-15.10.1992 – виконуючий обов’язки голови),*** Запорізька міська рада народних депутатів. Член КПУ (з 1982)[20].

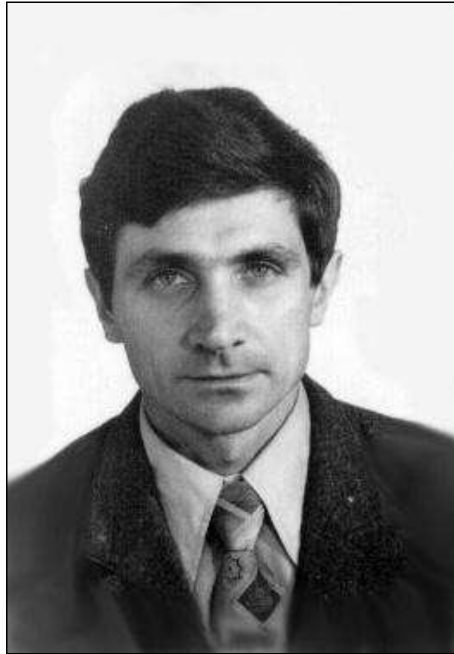
[20] ДАЗО. – Ф.Р-75, оп.10, спр.121, арк.44.

16. ГОЛОВКО Олександр Степанович

Народився 18.01.1951 (м. Нікополь, Дніпропетровська область); українець; батько Степан Олександрович (1928); мати Валентина Дмитрівна (1930-1986); дружина Людмила Миколаївна (1951); син Євген (1973). Освіта: Запорізький машинобудівельний інститут (1974), "Обладнання та технологія зварювального виробництва", інженер-механік. 09.1968-04.1969 – слюсар трубного цеху №4, Нікопольський південнотрубний завод. 1969-1974 – студент, ЗМІ. 10.1974-06.1975 – майстер цеху збірнозварювання №3, 06-09.1975 – інженер-технолог цеху збірно-зварювання №7, 09.1975-01.1977 – начальник дільниці цеху збірнозварювання №1, 01.1977-01.1979 – заступник начальника, 01.1979-11.1981 – начальник відділу технічного контролю, 11.1981-01.1982 – в. о. заступника директора, 01.1982-12.1983 – заступник директора, Запорізький завод металоконструкцій. 12.1983-10.1992 – директор, Завод світлотехнічних виробів (м. Запоріжжя). ***15.10.1992-14.06.1997 – голова, ЗМРНД. 14.06.1997-08.02.2000 – Запорізький міський голова.*** 2001-2003 – заступник генерального директора, ТОВ "Стерлінг Груп Україна" (м. Запоріжжя). 2003-2004 – виконавчий директор, ТОВ "Телеком-інвест Таврія" (м. Запоріжжя), заступник директора, ТОВ "ТІТ-Зв'язок" (м. Запоріжжя). 09.09.2004-03.2005 – заступник голови – начальник управління по роботі з персоналом, Державна податкова адміністрація у Запорізькій області. 2005-2006 – заступник голови, ЗОО Республіканської партії України. Директор, Запорізьке представництво Фінансово-консультаційної компанії „Сімейний капітал". Голова Ради ЗРО Громадський рух "Нова Україна". Член КПУ. Член СДПУ(о) (2000-2005). Член РПУ (2005-2006). Член ПП "Нова політика" (з 2010). Нагороди: орден "За заслуги" III ст. (1997)[21].

[21] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.45.

16 а. СЄЛІН Станіслав Миколайович

Народився 20.05.1946 (с. Красне, Гомельський район, Гомельська область, Білорусь); батько Микола Петрович (1921) – працював начальником цеху, Запорізький завод "Іскра"; мати (Кобизева) Катерина Фадеївна (1927) – інспектор військово-облікового столу, Запорізький завод "Іскра"; дружина (Мироненко) Світлана Іванівна (1948) – працювала інженером Запорізького трамвайно-тролейбусного управління; син Сергій (1970), дочка Олена (1974). Освіта: Запорізький машинобудівельний інститут (1973), радіоінженер. 03.1949 – разом з батьками переїхав до м. Запоріжжя. 09.1953-05.1961 – учень, Восьмирічна школа №23 м. Запоріжжя. 09.1961-12.1965 – учень, Запорізький радіотехнічний технікум. 09.1964-08.1965 – випробувач, Запорізький завод апаратури зв’язку. 01.1966-06.1968 – служба в армії (Одеський військовий округ). 09.1968-01.1971 – студент факультету електронної техніки, Запорізький машинобудівельний інститут (02.1971-07.1973 – навчався на вечірньому відділенні). 02-03.1971 – регулювальник радіоапаратури, Запорізький завод пересувних електростанцій. 12.03-17.08.1971 – завідуючий відділом комсомольських організацій, 17.08.1971-26.06.1972 – 2-й секретар, Ленінський РК ЛКСМУ м. Запоріжжя. 26.06.1972-11.11.1973 – завідуючий відділом студентської молоді, Запорізький ОК ЛКСМУ. 11.11.1973-12.10.1976 – 1-й секретар, Запорізький МК ЛКСМУ. 10.1976-10.1977 – заступник начальника цеху, 10.1977-09.1979 – начальник дільниці (на правах цеху) верстатів з числовим програмним управлінням, Запорізький завод "Іскра". 12.09.1979-01.09.1980 – завідуючий відділом пропаганди та агітації, Шевченківський РК КПУ м. Запоріжжя. 1980-1996 – старший інженер бюро контролю виконання, помічник генерального директора, директор зовнішньоторговельної фірми, заступник генерального директора, Виробниче об'єднання "АвтоЗАЗ". 1996-1999 – заступник начальника валютного управління, начальник управління з обслуг. юридичних та фізичних осіб у національній та

іноземній валюті, начальник центрального відділення, Акціонерний банк "Металург". 15.09.1999-20.06.2000 – заступник Запорізького міського голови (***08.02-04.06.2000 – виконуючий обов'язки Запорізького міського голови***). 07.2000-05.2001 – заступник керівника служби голови Ради директорів, 05.2001-04.2002 – заступник директора з маркетингу, Спільне підприємство "АвтоЗАЗ-DAEWOO". 04.2002-12.2010 – співробітник, Компанія "Ріалавто"; приватний підприємець; інженер, Запорізький центр науково-технічної та економічної інформації. 06.2000 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'явилося 33.06%, за 20.76% (2 місце з 12 суперників). 03.2002 – кандидат у народні депутати України, виборчий округ №76, Запорізька область. З'явилося 59.56%, за 6.37%, 5 місце з 20 суперників. Член ЛКСМУ (з 1962). Член Запорізького ОК ЛКСМУ (1974-1976). Член бюро Запорізького ОК ЛКСМУ (1974-1976). Кандидат у члени ЦК ЛКСМУ (1978). Член Центральної Ревізійної комісії ВЛКСМ (1978). Делегат 22 з'їзду ЛКСМУ (1974). Делегат 18 з'їзду ВЛКСМ (1974). Член КПУ (з 1972). Член Запорізького МК КПУ (1974-1978). Депутат Запорізької міської ради народних депутатів (1975-1977), Комунарської районної ради народних депутатів м. Запоріжжя 16 скликання (1978-1980), Шевченківської районної ради народних депутатів м. Запоріжжя 17 скликання (1980-1982). Нагороди: медалі "За доблесну працю. На відзнаку 100-річчя від дня народження В. І. Леніна" (1971) та "За трудову доблесть" (1976)[22].

[22] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.18, спр.82; Ф.П-157, оп.27, спр.394.

16 б. КУЗЬМІН Олександр Сергійович

Народився 09.04.1959 (м. Запоріжжя); дружина Вікторія Вікторівна (1963); дочки: Анна (1985); Аліна (1994). Освіта: Запорізький державний педагогічний інститут (1983), вчитель російської мови та літератури; Гуманітарний університет "ЗІДМУ" (2001), юрист. 09.1976-11.1978 – учень регулювальника радіоапаратури та обладнання, фотограф-лаборант, Запорізький електромашинобудівний завод "Іскра". 12.1978-06.1983 – студент філологічного факультету, Запорізький державний педагогічний інститут. 1983-1987 – вчитель російської мови та літератури, СШ №4 м. Запоріжжя. 08.1987-08.1989 – інспектор шкіл, Комунарський районний відділ народної освіти м. Запоріжжя. 08.1989-11.1992 – інструктор з шефської допомоги і ДНД, спеціаліст І категорії із заготівлі та торгівлі овочами, 11.1992-11.1993 – головний спеціаліст, завідуючий відділом приватизації житла, Виконавчий комітет Комунарської РРНД м. Запоріжжя. 18.11.1993-28.03.1994 – головний спеціаліст І категорії управління зовнішньоекономічних зв'язків, ЗОДА. 12.1994-10.1995 – помічник голови, Виконавчий комітет Комунарської РРНД м. Запоріжжя. 10.1995-02.1997 – помічник голови, 02.1997-04.1998 – завідуючий філією на житломасиві "Південний", Комунарська районна адміністрація м. Запоріжжя. ***10.04.1998-12.04.2002 – секретар, Запорізька міська рада (08.02-04.06.2000 – виконуючий обов'язки Запорізького міського голови).*** 12.04.2002-15.09.2004 – заступник голови, Комунарська РА ЗМР. 15.09.2004-29.12.2010 – заступник Запорізького міського голови з гуманітарних питань. З 30.12.2010 – голова, Ленінська РА ЗМР. Депутат Комунарської РРНД м. Запоріжжя 2 скликання (1994-1998). Депутат ЗМР 3 скликання (1998-2002), виб. окр. №9; 5 скликання (2006-2010) від Блоку Н. Вітренко "Народна опозиція", №4 у списку; член фракції ЗМО ПСПУ та ЗМО ПРУС (Русь) – НДС; член комісії з гуманітарних питань (освіта, наука, культура, молодіжна політика); 6 скликання (з 17.12.2010), виб. окр. №7; член Партії регіонів (з 2010); член фракції Партії регіонів [23].

[23] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.98.

17. ПОЛЯК Олександр Володимирович

(23.09.1948, м. Запоріжжя – 22.02.2003, м. Запоріжжя); українець; батько Володимир Петрович (1921) – слюсар Дніпровського електродного заводу; мати (Королькова) Катерина Дмитрівна (1925-2000) – слюсар; сини: Костянтин (1970), Ростислав (1982). Освіта: Запорізький гідроенергетичний технікум (1968), технік-механік; Саратовська спеціальна СШ міліції МВС СРСР (1973); Академія МВС СРСР (1973-1976, заоч.), "Правознавство"; Магістр юридичних наук ЮНЕСКО. 09.1956-06.1964 – учень СШ №41, м. Запоріжжя. 09.1964-03.1968 – студент, Запорізький гідроенергетичний технікум. 05.1968-06.1970 – служба в армії (м. Ліда, БРСР). 07.1970-02.1971 – міліціонер, 02-10.1971 – командир взводу, УВС Запорізького міськвиконкому. 10.1971-10.1973 – курсант слідчого відділення, Саратовська спеціальна СШ міліції МВС СРСР. 10.1973-10.1974 – слідчий, 10.1974-09.1975 – старший слідчий, Куйбишевський РВ УВС Запорізької області. 09-12.1975 – слідчий, 12.1975-07.1978 – начальник слідчого відділу, Вільнянський РВ УВС Запорізької області. 07-08.1978 – слідчий, 08.1978-03.1979 – старший слідчий слідчого відділу, 03.1979-05.10.1985 – заступник начальника слідчого управління, начальник слідчої частини, УВС виконкому ЗОРНД (майор). 05.10.1985-1991 – начальник, УВС виконкому ЗМРНД. 1991-1998 – 1-й заступник начальника, УМВС України в Запорізькій області. 1998-2000 – займався політичною і громадською діяльністю. ***04.06.2000-22.02.2003 – Запорізький міський голова.*** Генерал-майор МВС у відставці. Президент Запорізької обласної федерації футболу (2001-2003). Член КПУ (09.1979-08.1991). Депутат ЗМРНД 19-20 скликань (1986-1990). Депутат ЗОРНД. Нагороди: орден „За заслуги” III ст., медалі „За бездоганну слубу” III-I ст. (1978, 1983, 1988). Почесний громадянин міста Запоріжжя (16.07.2003)[24].

[24] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.37, спр.187.

17 а. ГРИЩЕНКО Володимир Федосійович

Народився 05.07.1945 (с. Припутне, Угнянський район, Чернігівська область); дружина Лідія Григорівна (1943); має дочку. Освіта: Запорізький будівельний технікум (1971), технік-механік будівельних машин і устаткування; Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут (1978), "Будівельні та шляхові машини та обладнання", інженер-механік будівельних машин і устаткування. 1963-1964 – електромонтер, столяр, Будівельно-монтажне управління №89. 09.1964-11.1967 – служба в армії (Група Радянських військ у Німеччині). 1967-1972 – черговий газорятівник 5-го та 6-го розряду, слюсар з ремонту устаткування 7-го розряду, старший апаратник, Запорізький завод феросплавів. 1972-1979 – технік групи підготовки виробництва, інженер, механік, виконроб, начальник дільниці баштових кранів, Трест "Запоріжбудмеханізація". 1979-1982 – виконроб дільниці, 1982-1985– головний інженер, 1985-2000 – начальник, Запорізьке державне комунальне експлуатаційне лінійне управління автомобільних шляхів. 01-10.2000 – начальник управління комунального господарства, Запорізька міська рада. 10.2000-02.2001 – заступник Запорізького міського голови, начальник управління комунального господарства Запорізької міської ради. ***24.02.2001-29.12.2010 – 1-й заступник Запорізького міського голови (05.03-08.06.2000 – виконуючий обов'язки Запорізького міського голови)***, начальник управління комунального господарства Запорізької міської ради (24.02.2001-28.01.2004). Заслужений будівельник України (2008). Почесний громадянин міста Запоріжжя (06.10.2010)[25].

[25] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.51.

17 б. НАЛИВАЙКО Іван Іванович

Народився 25.05.1943 (с. Колгоспівка, Царичанський район, Дніпропетровська область) у робітничі родині; українець; мати Катерина Андріївна (1914-2004) Освіта: Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут (1970), інженер-будівельник; ВПШ при ЦК КПУ (1981). 07.1959-09.1961 – колгоспник, Колгосп "Заповіт Ілліча" Царичанського району Дніпропетровської області. 09.1961-11.1963, 09.1966-06.1970 – студент, Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут. 11.1963-08.1966 – служба в армії. 08.1970-06.1976 – майстер, виконроб, начальник дільниці, секретар парткому, Запорізький домобудівний комбінат. 06-10.1976 – секретар, 10.1976-09.1979 – 2-й секретар, Орджонікідзевський РК КПУ м. Запоріжжя. 09.1979-05.1981 – слухач, ВПШ при ЦК КПУ. 14.05.1981-04.05.1990 – голова виконкому, 04.05.1990-15.01.1991 – голова, Жовтнева РРНД м. Запоріжжя. 15.01.1991-18.07.1995 – голова ради–голова виконкому, Жовтнева РРНД м. Запоріжжя. 18.07.1995-28.08.1997 – голова, Жовтнева РА м. Запоріжжя – голова, Жовтнева РРНД м. Запоріжжя. 28.08.1997-01.07.1998 – голова, Жовтнева РРНД м. Запоріжжя. 01.07.1998-12.04.2002 – голова, Жовтнева РА ЗМР. ***12.04.2002-05.07.2006 – секретар, Запорізька міська рада (05.03-08.06.2000 – виконуючий обов'язки Запорізького міського голови).*** З 2006 – помічник ректора, Запорізький національний університет. Депутат Жовтневої РРНД м. Запоріжжя (1981-1998). Депутат ЗМР 4 склик. (2002-2006), виб. окр. №15. Нагороди: ордени "За заслуги" ІІІ ст. (1999) та ІІ ст. (26.05.2003)[26].

[26] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.121.

18. КАРТАШОВ Євген Григорович

Народився 01.01.1942 (рудник Щегловський, Макіївський район, Донецька область); росіянин; батько Григорій Андрійович (1901-1944) – бухгалтер, загинув на фронті; мати (Горобій) Ніна Василівна (1915-1979); дружина (з 1966) (Романчук) Галина Олексіївна (1945) – начальник відділу кадрів, ТОВ "Адвокатська компанія "Солдатенко, Ситнюк та партнери"; сини Сергій (1967) – старший науковий співробітник Інституту фізики Російської академії наук та Андрій (1972); дочка Світлана (1972) – лікар. Освіта: Запорізький машинобудівний інститут (1969), "Автомобілі та трактори", інженер-механік; Вища партійна школа при ЦК КПУ (1976-1979); Академія суспільних наук при ЦК КПРС (1983), "Діалектичний та історичний матеріалізм"; кандидат філософських наук (1983). У 1942 р. разом з батьками переїхав до с. Терсянка Новомиколаївського району Запорізької області. 09.1948-06.1955 – учень, Терсянська семирічна школа. 09.1955-06.1959 – учень, Запорізький гідроенергетичний технікум. 01.08.1959-01.02.1960 – слюсар, 01.02-01.11.1960 – помічник машиніста екскаватора, 01.11.1960-21.09.1961 – механік, 21.09-15.11.1961 – старший інженер, Управління механізованих робіт тресту "Запоріжалюмінбуд". 29.11.1961-25.08.1964 – служба в армії (військова частина №44208 Одеського військового округу). 01.09.1964-01.08.1969 – студент, Запорізький машинобудівний інститут. 06.02-11.08.1969 – інструктор, 11.08.1969-01.03.1971 – заступник завідуючого відділом, 01.03.1971-04.08.1972 – завідуючий відділом пропаганди та культурно-масової роботи, Запорізький ОК ЛКСМУ. 04.08.1972-09.06.1977 – інструктор, 09.06.1977-01.09.1980 – заступник завідуючого відділом – завідуючий сектором масово-політичної роботи відділу пропаганди та агітації, Запорізький ОК КПУ. 01.09.1980-01.08.1983 – аспірант, Академія суспільних наук при ЦК КПРС. 01.08-01.09.1983 – консультант-методист, Будинок політосвіти,

01.09.1983-03.07.1984 – інструктор відділу організаційно-партійної роботи, Запорізький ОК КПУ. 03.07.1984-25.11.1985 – заступник завідуючого відділом – завідуючий сектором масово-політичної роботи відділу пропаганди та агітації, Запорізький ОК КПУ. 25.11.1985-26.09.1987 – 1-й секретар, Орджонікідзевський РК КПУ м. Запоріжжя. 28.09.1987-22.11.1988 – завідуючий відділом пропаганди та агітації, 22.11.1988-11.04.1990 – завідуючий ідеологічним відділом, Запорізький ОК КПУ. 07.04.1990-30.04.1992 – заступник голови виконкому з гуманітарних питань, ЗОРНД. 01.05-04.09.1992 – заступник глави з питань соціально-культурної сфери, зв'язку з громадськими організаціями, партіями і рухами, Запорізька обласна державна адміністрація. 04.09.1992-04.02.1997 – заступник генерального директора – директор зовнішньо-економічної фірми, комбінат "Запоріжсталь". 02.1997-01.1999 – заступник голови правління з питань зовнішньоекономічної діяльності – директор зовнішньоторговельної фірми, ВАТ "Запоріжсталь". 27.01-23.11.1999 – голова, Запорізька обласна державна адміністрація. 25.01.2000-26.03.2001 – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Казахстан. 26.03.2001-29.07.2003 – голова, Запорізька обласна державна адміністрація. ***08.06.2003-24.09.2010 – Запорізький міський голова.*** 06.2003 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'яв. 44.03%, за 49.31% (1 місце з 23 суперників). 03.2006 – канд. на посаду Запорізького міського голови. З'яв. 64.00%, за 35.94% (1 місце з 17 суперників). Був співголовою Ради українських виробників та експортерів чорних металів; чл. Ради експортерів при КМ України (з 02.1999). Державний службовець 1-го рангу (03.1999). Депутат ЗОРНД 1 скликання (1990-1994), 4 склик. (04.2002-08.2003), виборчий округ №17 (Новомиколаївський район). Депутат ЗМР 6 скликання (з 17.12.2010) від КПУ, №1 у списку. Член КПУ (1964-1991). Член Запорізького МК КПУ (1978-1991). Член Ленінського РК КПУ м. Запоріжжя (1983-1985). Член Орджонікідзевського РК КПУ м. Запоріжжя (1985-1991). Член Запорізького ОК КПУ (1985-1991). Член Партії регіонів (10.06-13.11.2006). Дійсний член Транспортної Академії України (з 2001). Нагороди: ордени "За заслуги" III ст. (22.12.2000) та II ст. (01.01.2002), I ст. (07.10.2009); медаль "За трудову доблесть" (1977). Почесний громадянин міста Запоріжжя (24.09.2008)[27].

[27] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.77.

18 а. КАЛЬЦЕВ Володимир Федорович

Народився 16.06.1966 (м. Бердянськ, Запорізька область); батько Федір Олександрович (1934) та мати Євгенія Петрівна – пенсіонери; дружина Світлана Іванівна (1969) – доцент кафедри політології ЗНУ; син Олександр (1989). Освіта: Запорізький державний університет (1991), історик, викладач історії та суспільствознавства; Дисертація кандидата економічних наук: "Оцінка економічно обгрунтованих меж підвищення якості продукції промислового призначення" (2002). 09.1973-06.1983 – учень, 09.1983-06.1984 – старший піонервожатий, СШ №16 м. Бердянськ. 06.1984-09.1986 – служба в армії (Республіка Куба). 09.1986-07.1991 – студент історичного факультету, 07.1991-10.1992 – асистент кафедри педагогіки та психології, Запорізький державний університет. 10.1992-01.1993 – начальник відділу реклами і маркетингу, МП "КВФ "Івеко" (м. Бердянськ). 01.02.1993-12.10.1998 – директор, 12.10.1998-31.07.2001 – голова ради засновників, ТОВ "Александр ЛТД". 07.2001-01.2002 – голова ради засновників, 01-05.2002 – голова ради директорів, 05.2002-12.2006 – голова ради директорів, голова ради засновників, ТОВ "Компанія "Александр" (м. Запоріжжя). 20.11-27.12.2006 – стажер на посаду заступника голови, 27.12.2006-30.05.2008 – заступник голови (фінанси, економіка, зовнішньоекономічна діяльність), Запорізька обласна державна адміністрація. З 06.2008 – голова ради директорів, голова ради засновників, ТОВ "Компанія "Александр". 21.04-28.09.2010 – 1-й заступник голови, Запорізька обласна державна адміністрація. З 24.09.2010 – секретар, Запорізька міська рада (***24.09-17.12.2010 – здійснював повноваження Запорізького міського голови***). Голова Запорізької міської організації Партії регіонів (з 26.05.2006). 03.2002 – кандидат у народні депутати України, виб. окр №77, Запорізька область. З'явилося 61,11%, за

12,07% (2 місце з 15 суперників). 03.2002 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'явилося 60,56%, за 19,99% (2 місце з 10 суперників). 08.06.2003 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'явилося 44,03%, за 27,46% (2 місце з 23 суперників). 03.2006 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'явилося 64,00%, за 30,05% (2 місце з 17 суперників). 10.2010 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'явилося 37,83%, за 31,05% (2 місце з 17 суперників). Депутат ЗОР 3 склик. (1998-2002), виб. окр. №20 (Приазовський р-н). Депутат ЗМР 5 склик. (2006-2010) від ПР, №1 у списку; член ПР; член фракції ПР; член комісії з питань комунальної власності, ресурсів, приватизації та земельних відносин.; 6 скликання (з 17.12.2010) від ПР, №1 у списку; член ПР; член фракції ПР. Нагороди: орден "За заслуги" III ст. (20.01.2010), медаль "Воїн-інтернаціоналіст", Почесна грамота КМУ (2003). Почесний доктор Запорізького національного університету[28].

[28] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.75.

19. СІН Олександр Ченсанович

Народився 12.04.1961 (м. Орджонікідзе, Нікопольський район, Дніпропетровська область); кореєць; батько Чен-Сан (1923-2003); мати Олександра (1926) – пенсіонери. Освіта: Київський університет ім. Т. Шевченка (1983), "Загальна фізика", фізик, викладач фізики; Запорізька державна інженерна академія (2001), "Фінанси", економіст; Національна академія державного управління (2005), "Державне управління", магістр державного управління. 09.1978-06.1983 – студент факультету загальної фізики, Київський університет ім. Т. Шевченка. 28.08.1983-11.1984 – інженер-технолог, 11.1984-07.1986 – інженер-програміст, 07.1986-11.1987 – старший інженер окремого конструкторського бюро, 11.1987-02.1988 – старший інженер цеху №2, 02.1988-05.1990 – заступник начальника цеху №2 з виробництва, 05.1990-09.1991 – начальник планово-економічного відділу, 09.1991-03.1993 – начальник відділу фінансів та планування, 03.1993-09.1994 – заступник генерального директора з економічних питань, Виробниче об'єднання "Гамма" (м. Запоріжжя). 09.1994-06.1998 – заступник голови, ЗМРНД. 06.1998-09.1999 – заступник Запорізького міського голови. 09.09.1999-02.02.2006 – заступник голови, 02.02-17.07.2006 – 1-й заступник голови, ЗОДА. 17.07.2006-08.06.2007 – начальник, КРУ в Запорізькій області. 08.06.2007-12.09.2008 – заступник генерального директора з юридичних питань та корпоративних ризиків, ВП "Запорізька атомна електрична станція" ДП "НАЕК "Енергоатом". 14.07-05.09.2008 – стажер на посаду заступника голови, 05.09.2008-09.04.2010 – заступник голови, ЗОДА. 04-12.2010 – помічник-консультант народного депутата України. ***З 17.12.2010 – Запорізький міський голова.*** Член ПР (2006-2008). Член ВО "Батьківщина" (04-12.2010). Голова ЗМО ВО "Батьківщина" (25.05-04.12.2010). 10.2010 – кандидат на посаду Запорізького міського голови. З'явилося 37,83%, за 37.25% (1 місце з 17 суперників)[29].

[29] Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – С.164.

КЕРІВНИКИ
ЗАПОРІЗЬКОГО МІСЬКОГО КОМІТЕТУ
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ
(1939-1991 роки)

Колишній Будинок громадських організацій на Дніпробуді,
де у 1935-1941 та у 1962-1977 роках працювала Запорізька міська рада та Запорізький МК КПУ.
Сьогодні тут розташоване Запорізьке міське управління ГУМВС України в Запорізькій області
(пр. Леніна, буд. 191)

Будівля колишньої Олександрівської повітової земської управи,
де у 1943-1962 роках працювала Запорізька міська рада та Запорізький МК КПУ.
Сьогодні тут розташовано Запорізький обласний краєзнавчий музей
(вул. Чекіста, буд. 29)

Перший склад Запорізького міського комітету Комуністичної партії (більшовиків) України було обрано на 1-й конференції Запорізької міської організації КП(б)У, що відбулася 11 вересня 1930 р. 1-м секретарем міському партії було обрано Олександра Гавриловича **Соколова**. Після нього Запорізький міський комітет Компартії очолювали: Федір Абрамович **Неструєв** (14.02-20.09.1932), Йосип Афонович **Фукс** (20.09-16.10.1932), Марк Львович **Лейбензон** (16.10.1932-12.02.1935), Василь Ничипорович **Струц** (12.02.1935-29.03.1937), Микола Іванович **Матвеєв** (29.03-10.07.1937), Дмитро Іванович **Бєсов** (10.07-26.08.1937), Іван Зінов'євич **Марковський** (26.08-14.10.1937), Онуфрій Ничипорович **Пєтрочук** (14.10.1937-28.05.1938), Акім Іванович **Федоренко** (28.05.1938-05.02.1939)[1].

З лютого 1939 по березень 1940 р. обов'язки секретаря міському виконував Петро Миколайович **Комаров**. Після цього міський та обласний комітет партії протягом 10 років очолювався 1-м секретарем обкому. Цю посаду послідовно обіймали Федір Семенович **Матюшин** (1940-1941, 1943-1946 рр.), Леонід Ілліч **Брежнєв** 91946-1947) та Георгій Васильович **Єнютін** (1947-1950 рр.).

Лише у 1950 р. відбувся розподіл посад 1-го секретаря міському та обкому КП(б)У. З березня по липень 1950 р. посаду 1-го секретаря міськкому партій обіймав Володимир Володимирович **Скрябін**. Наступні сім років (1950-1957 рр.) міський комітет КП(б)У очолював Михайло Антонович **Рудіч**.

Наступний керівник міської парторганізації – Михайло Йосипович **Бурка** обіймав посаду 1-го секретаря менше року (з жовтня 1957 р. по березень 1958 р.). Наступні вісім років (1958-1962 та 1964-1968 рр.) міськком партії очолювали вихідці з заводу „Запоріжсталь”: Іван Ілліч **Хромих** (з березня 1958 р. по червень 1959 р.), Іван Васильович **Бондалєтов** (з червня 1959 р. по грудень 1962 р.) та Іван Васильович **Малий** (з грудня 1964 р. по січень 1968 р.).

Двохрічний „пробіл” у діяльності міського комітету партії (з грудня 1962 р. по грудень 1964 р.) пояснюється тим, що наприкінці 1962 р. на підставі рішень листопадового 1962 р. Пленуму ЦК КПРС розпочалася перебудова партійних органів за так званим „виробничим принципом” і внаслідок цього Запорізький міський комітет КПУ було ліквідовано. На листопадовому пленумі ЦК КПРС 1964 р. було вирішено повернутися до територіально-виробничого принципу побудови партійних організацій та їх керівних органів. Зважаючи на це відновлювалася робота Запорізького міському КПУ. 29.12.1964 р. відбулася XXI Запорізька міська партійна конференція, на якій було обрано новий склад Запорізького МК КПУ.

У січні 1968 р. на посаду 1-го секретаря МК КПУ було обрано Євгена Олександровича **П’янкова**, який обіймав цю посаду до грудня 1975 р.

Наступні 10 років (з грудня 1975 р. по жовтень 1985 р.) міську парторганізацію очолював виходець з заводу „Дніпроспецсталь” Іван Георгійович **Воденіктов**. У роки горбачовської „перебудови” (з жовтня 1985 р. по квітень 1991 р.) керівником запорізьких комуністів був Петро Михайлович **Ванат**.

Останнім 1-м секретарем Запорізького міськкому партії став Олександр Павлович **Бережний**, який очолював Запорізьку міську парторганізацію з квітня по серпень 1991 р. 30 серпня 1991 р. Запорізький міський комітет КПУ, внаслідок заборони діяльності КПУ, припинив своє існування.

---

[1] Детально з історією та біографіями керівників Запорізької міської парторганізації 1930-1939 років читачі мають змогу ознайомитись у нашій праці: Шиханов Р.Б. Керівники міста Запоріжжя (1921-1939 роки). – Запоріжжя: РА „Тандем-У”, 2006. – 136 с.

БІОГРАФІЇ
1-Х СЕКРЕТАРІВ
ЗАПОРІЗЬКОГО МІСЬКОГО КОМІТЕТУ
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ
(1939-1991 роки)

1. КОМАРОВ Петро Миколайович

(18.07.1906, м. Ялта – 14.04.1944, м. Запоріжжя). Народився у робітничій родині; росіянин; дружина Олена Іванівна; сини Олег (1940) та Володимир (1931). 03.1918-10.1927 – вихованець, боєць-політрук, РСЧА. Приймав участь у боях на Денікінському, Польському, Врангелівському фронтах. 11.1927-09.1929 – пропагандист, Джанкойський РК ВКП(б) м. Сімферополь. 09.1929-08.1931 – слухач відділення суспільствознавства, Сімферопольська радпартшкола (не закінчив). 08.1931-09.1935 – парторг доменного цеху, Металургійний завод ім. Войкова (м. Керч). 09.1935-08.1937 – студент металургійного факультету, Харківська промислова академія ім. Сталіна (не закінчив). 08.1937-28.06.1938 – секретар, Запорізький МК КП(б)У. 28.06-03.07.1938 – 1-й секретар, Орджонікідзевський РК КП(б)У м. Запоріжжя. 03.07-17.09.1938 – 1-й секретар, РК КП(б)У "Запоріжсталі". 17.09.1938-27.02.1939 – 2-й секретар, ***27.02.1939-04.03.1940 – секретар***, 04.03.1940-04.10.1941 – 2-й секретар, ***Запорізький МК КП(б)У***. 10.1941-02.1942 – секретар парткомісії, 02-05.1942 – начальник політвідділу тилу В/ч №1125, 18 армія. 05-09.1942 – секретар парткомісії політвідділу, 24 армія, 09.1942-01.1943 –

секретар парткомісії політвідділу, Північна група військ. 01-10.1943 – секретар парткомісії, Північнокавказький фронт. 16.10.1943-14.04.1944 – 2-й секретар, Запорізький МК КП(б)У. Член ВКП(б) (з 07.1926). Член бюро Запорізького ОК КП(б)У (1938-1941). Депутат ЗОРДТ (1939-1944). Член виконкому ЗОРДТ. Член виконкому ЗМРДТ. Військове звання – майор. Нагороди: орден Червоної Зірки (1943)[2].

[2] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.3885.

2. МАТЮШИН Федір Семенович

(21.04.1904, м. Бежиця, Брянська губ. – ??.03.1979, м. Київ). Народився у родині робітника Брянського заводу; росіянин; одружений; мав двох дітей. Після закінчення початкової школи у травні 1917 р. розпочав працювати учнем електромонтера Брянського заводу (м. Бежиця). У жовтні 1919 р. разом з родиною виїхав працювати на Іжевський збройний завод. На цьому заводі працював черговим електромонтером до повернення назад до м. Бежиця. У вересні 1921 р. знову поступив на Брянський завод, який в цей час було перейменовано на завод "Червоний Профінтерн" де працював кочегаром та електро-монтером. У вересні 1925 р. успішно закінчив партійну школу скороченого типу, після якої був направлений до Брянського губернського партійного комітету та затверджений керівником пересувної партійної школи, що обслуговувала комуністів села. Провів три скликання партійних шкіл, після чого був затверджений завідуючим відділом агітації та пропаганди Бежицького волосного комітету ВКП(б). У жовтні 1926 р. повернувся на завод "Червоний Профінтерн" де працював електромонтером, електрослюсарем, приймальником робіт, на громадській та партійній роботі. У лютому 1930 р. направлений на навчання на 10 місячні курси з підготовки до вищого технічного навчального закладу при Ленінградській обласній профспілковій раді. У січні 1931 р. зарахований до Ленінградського індустріального інституту, який закінчив у травні 1936 р., отримавши кваліфікацію інженера-електрика. За розподілом був направлений на Мелітопольський коксо-компресорний завод ім. Єжова, де працював інженером та головним механіком заводу. У травні 1938 р. обраний секретарем Мелітопольського РК КП(б)У. 09.01.1939 р. – призначений 1-м секретарем Організаційного бюро ЦК КП(б)У по Запорізькій області, а на 1-й обласній партконференції 27.02.1939 р. обраний 1-м секретарем Запорізької ОК КП(б)У. Працював на цій посаді до дня евакуації (04.10.1941 р.). ***04.03.1940-04.10.1941 та***

14.10.1943-12.09.1946 – 1-й секретар, Запорізький МК КП(б)У. З 10.1942 по 08.1942 – начальник оперативної групи при Військовій Раді Південного фронту. Згодом був відкликаний і перебував у розпорядженні ЦК КП(б)У. З 14.10.1943 до 30.08.1946 – 1-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. 1946-1953 – заступник міністра місцевої промисловості УРСР. 1953-1963 – начальник, Українське товарно-сировинне управління Головнафтозбуту СРСР. 1963-1965 – начальник, Головне управління з постачання та збуту нафти та нафтопродуктів при Раді Міністрів УРСР. З 1965 – на пенсії. Пенсіонер союзного значення. Член ЦК КП(б)У (17.05.1940-25.01.1949). Член КПУ (з 10.02.1925). Депутат Запорізької обласної та міської ради депутатів трудящих (1939-1947). Депутат Верховної Ради СРСР 2 скликання (1946-1950) від Запорізької області. Нагороди: ордени Леніна (07.02.1939), "Вітчизняної війни" І ступеня (1945), Трудового Червоного Прапору (двічі), медалі "За оборону Кавказу" (1944), "За перемогу над Німеччиною" (1945)[3].

[3] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.5253.

3. БРЕЖНЄВ Леонід Ілліч

(19.12.1906 (за новим стилем 01.01.1907), селище Кам'янське, Катеринославська губернія (сучасний м. Дніпродзержинськ, Дніпропетровська область – 10.11.1982, м. Москва) у родині службовця; росіянин; батько Ілля Якович (1874-1936) – працював вальцювальником на Дніпровському заводі Південноросійського Дніпровського металургійного товариства у с. Кам'янському; мати (Мазалова) Наталя Денисівна (1886-1975); дружина (Денисова) Вікторія Петрівна (1907-1995); син Юрій (1933); дочка Галина (1929-1998). З 1915 – навчався у гімназії. У 1921 р. прийшов на Курський маслобійний завод, щоб освоїти професію слюсаря. Але незабаром завод зачиняють на консервацію і родина повертається на батьківщину до Курської губернії, щоб знову зайнятися селянською працею. 1923-1927 – учень Курського землевпорядно-меліоративного технікуму. З 1927 – працював землевпорядником Грайворонського повітового земельного відділу Курської губернії, після на Уралі – завідує Бісертським райземвідділом, з 1928 – працює заступником голови виконкому Бісертської районної ради (Свердловської округи Уральської області). У грудні 1927 одружився. У 1929 р. молодий землевпорядник стає кандидатом у члени ВКП(б). На початку 1931 р. його переводять до Свердловська і призначають заступником начальника окружного земуправління. Однак у тому ж році Брежнєв повертається до Каменського, де навчається на вечірньому відділенні місцевого металургійного технікуму (з 1931 по 1935 рр.). Одночасно працює слюсарем на Дніпровському металургійному заводі. Тут він стає членом партії (1931 р.), після чого пройшов шлях від партгрупорга, голови профкому до секретаря парткому інституту. На 3-му курсі йому доручили керувати робфаком (03.1933), а після призначили директором Каменського вечірнього технікуму. У 1935 – Брежнєв отримав диплом інженера-теплосиловика (Дніпродзержинський металургійний технікум) і залучається на службу до Червоної армії. Його зарахо-

вують курсантом до Читинського бронетанкового училища, де скоро доручають командування взводом. Повернувся знову на посаду директора технікуму. 05.1937-05.1938 – заступник голови виконкому Дніпродзержинської міської ради. 05.1938-07.02.1939 – завідуючий відділу радянської торгівлі, 07.02.1939-04.04.1940 – секретар з пропаганди, 04.04.1940-??.07.1941 – секретар з оборонної промисловості, Дніпропетровський ОК КП(б)У. У 1941-1945 рр. на політичній роботі в діючій армії. 28.06.1941-16.09.1942 – заступник начальника Політуправління Південного фронту, полковий комісар (06.1941), бригадний комісар (1941), 08.10.1942-01.04.1943 – заступник начальника Політуправління Чорноморської групи військ Закавказького фронту, полковник (15.12.1942). 01.04.1943-09.05.1944 – начальник політвідділу 18-ї десантної армії Північнокавказького фронту, полковник. 05.1944-05.1945 – заступник начальника Політуправління, 12.05-09.07.1945 – начальник Політуправління 4-го Українського фронту, генерал-майор (02.11.1944). 09.07.1945-06.09.1946 – начальник Політуправління Прикарпатського військового округу. По війні повертається до партійної роботи. 30.08.1946-22.11.1947 – 1-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. ***12.09.1946-22.11.1947 – 1-й секретар, Запорізький МК КП(б)У.*** 21.11.1947-??.07.1950 – 1-й секретар, Дніпропетровський ОК КП(б)У**.** 26.07.1950-25.10.1952 – 1-й секретар, ЦК КП Молдавії. Член бюро ЦК КП(б) Молдавії (26.07.1950-25.10.1952). Член ЦК КПРС (14.10.1952-10.11.1982). 16.10.1952-05.03.1953 – секретар ЦК КПРС та кандидат у члени Президії ЦК КПРС. 07.03.1953 – після смерті Й. Сталіна Б. було виведено з Секретаріату та Президії ЦК КПРС. 07.03-21.05.1953 – начальник Політуправління Військово-морського міністерства СРСР. 21.05.1953-27.02.1954 – заступник начальника Головного політуправління Радянської армії та Військово-Морського флоту, генерал-лейтенант (04.08.1953). 05.02.1954-06.08.1955 – 2-й секретар, 06.08.1955-06.03.1956 – 1-й секретар ЦК КП Казахстану. Член бюро ЦК КП Казахстану (05.02.1954-06.03.1956). Після XX з'їзду КПРС, за рекомендацією Микити Хрущова, знову став секретарем ЦК (27.02.1956-16.07.1960) – відповідав за промисловість, у тому числі оборонну, будівництво та космос, і кандидат у члени Президії ЦК КПРС (27.02.1956-29.06.1957), член Президії ЦК КПРС (29.06.1957-29.03.1966). 01-03.1958 – заступник голови Бюро ЦК КПРС по РРФСР. 07.05.1960-15.07.1964 – голова Президії Верховної Ради СРСР. Одночасно (22.06.1963-14.10.1964) працює секретарем ЦК КПРС і проводить велику роботу з підготовки до усунення М. Хрущова. У жовтні 1964 очолив змову проти Хрущова і став 1-м секретарем ЦК КПРС (14.10.1964-29.03.1966). 14.10.1964-08.04.1966 – голова Бюро ЦК КПРС по РРФСР. З 10.1965 – член Президії ВР СРСР. З 08.04.1966 – член Політбюро і Генеральний секретар ЦК КПРС. Генерал армії (22.03.1974). З 16.06.1977 – голова Президії Верховної Ради СРСР, Голова Ради Оборони, Маршал Радянського Союзу (з 07.05.1976) і Головнокомандувач Збройними силами СРСР. Депутат Верховної Ради СРСР 3-10 скликань, депутат Верховної Ради РРФСР 5-10 скликань, депутат Верховної Ради Молдавської РСР 3-го скликання та Верховної Ради Казахської РСР 4-го скликання. *Нагороди СРСР:* Чотириразовий Герой Радянського Союзу (18.12.1966, 18.12.1976, 19.12.1978, 18.12.1981), Герой Соціалістичної праці (17.06.1961), Нагороджений: орденом "Перемога" (20.02.1978, нагородження скасовано 21.09.1989, як таке, що суперечить статуту ордена), 8 орденами Леніна (27.04.1948, 17.06.1961, 18.12.1966, 18.12.1976, 19.12.1978, 18.12.1981), 2 орденами Жовтневої революції, 2 орденами Червоного Прапора, орденами Богдана Хмельницького II ступеню, Вітчизняної

війни І ступеню, Червоної Зірки, Почесною зброєю та медалями СРСР. Почесна зброя – іменна шашка з золотим гербом СРСР (18.12.1976). Лауреат Міжнародної Ленінської премії (07.1973), Ленінської премії (22.04.1979) за книги "Мала земля", "Відродження", "Цілина". *Іноземні нагороди:* "Травневої Революції" 1-го класу (Аргентина, 1974), "Сонце свободи" (Афганістан, 1981), тричі Герой Народної Республіки Болгарії з врученням Золотої Зірки та ордену Георгія Димитрова (1973, 1976, 1981), 4 ювілейні медалі Болгарії, 2 ордена Прапора Угорської Народної Республіки з алмазами (1976, 1981), Герой Праці Соціалістичної Республіки В'єтнам з врученням ордена Хо Ши Мина 1-го ступеня (1982), орден Золотої Зірки (В'єтнам, 1980), Незалежності (Гвінея, 1961), тричі Герой НДР (1976, 1979, 1981), 3 ордена Карла Маркса (1974, 1979, 1981), орден "Велика Зірка Дружби народів" з перлами (НДР, 1976), медаль "За заслуги у зміцненні НДР" (1972), 2 ордена "Зірка Індонезії" (1961, 1976), орден Революції 14 жовтня (НДРЙ, 1982), орден Державного Прапору (КНДР, 1976), Герой Республіки Куба (1981), орден Хосе Марті (Куба, 1974), орден "Плайя Хірон" (Куба, 1976), орден Карлоса Мануеля де Сеснедеса (Куба, 1981), 2 ювілейні медалі Куби, Герой Народної Демократичної Республіки Лаос (1981), Золота медаль Нації (Лаос, 1982), Герой Монгольської Народної Республіки (1976), Герой Праці Монгольської Народної Республіки (1981), 4 ордена Сухе-Батора (1969, 1971, 1976, 1981), 5 ювілейних медалей МНР, орден "Сонце Перу" 1-го ступеня (1978), орден "Віртуті Мілітарі 1-го ступеня (Польща, 1973), орден "Відродження Польщі" 1-го степеня (1976), орден "За заслуги" 1-го ступеня (Польща, 1981), "Хрест Грюнвальда" 2-го ступеня (Польща, 1946), медалі Польщі "За Одер, Нейсе и Балтику" та "Перемога і воля" (1946), орден "Зірка Румунії" 1-й ступеня (1976), орден "Перемога соціалізму" (1981), орден Білої Троянди 1-го класу с ланцюгом (Фінляндія, 1976), тричі Герой Чехословацької Соціалістичної Республіки (5.05.1970, 29.10.1976, 16.12.1981), 4 ордена Клемента Готвальда (ЧССР, 1970, 1976, 1978, 1981), орден Білого Лева "За перемогу" 1-го класу (ЧССР, 1946), орден Білого Лева з ланцюгом (1973), 2 Військових хреста (ЧССР, 1945, 1947), медаль "За хоробрість перед ворогом" (ЧССР, 1945), Військова пам'ятна медаль (1946), Дукельська пам'ятна медаль (ЧССР, 1960), медаль "За зміцнення дружби по зброї" 1-го ступеня (ЧССР, 1980), 3 ювілейні медалі ЧССР, орден "Зірка Пошани" (Ефіопія, 1980), орден "Зірка Югославії" 1-го ступеня (1962), орден Свободи з перлами (Югославія, 1976)[4].

[4] Малий словник історії України. – К.: Либідь, 1997. – С.67-68.

4. ЄНЮТІН Георгій Васильович

(21.03 (04.04).1903, м. Маріуполь, Катеринославська губернія – 02.03.1969, м. Москва). Народився у робітничій родині; росіянин; дружина Марія Григорівна (1911-1993); діти: 2 сина і дочка. Освіта: Дніпропетровський гірничий інститут (15.09.1924-01.09.1928), Дніпропетровський металургійний інститут (1932), інженер-металург. 06.04.1920-01.07.1923 – слюсар механічних майстерень, Маріупольська районна база споживкооперації (м. Маріуполь, Сталінська область). 08.09.1923-15.09.1924 – секретар, Володарський РК ЛКСМУ (с. Володарське, Маріупольського округу). 15.09.1924-01.09.1928 – студент робітничого факультету при Дніпропетровському гірничому інституті. 01.09.1928-25.04.1932 – студент сталеплавильного факультету, Дніпропетровський металургійний інститут. 07.05.1932-01.02.1933 – інженер-конструктор, 01.02.1933-01.01.1934 – начальник відділу технічної пропаганди, 01.01.1934-01.01.1937 – начальник зміни мартенівського цеху, 01.01.1937-01.02.1938 – заступник начальника мартенівського цеху, 01.02-31.08.1938 – заступник головного інженера, 31.08.1938-04.03.1939 – начальник мартенівського цеху, 04.03-29.12.1939 – заступник головного інженера, 29.12.1939-25.03.1941 – секретар парткому, Завод "Азовсталь", м. Маріуполь. 25.03-01.12.1941 – секретар з металургії, Сталінський ОК КП(б)У (м. Сталіно). 25.12.1941-25.01.1943 – секретар з металургії, Новосибірський ОК ВКП(б) (м. Новосибірськ, РСФСР). 25.01.1943-25.01.1945 – секретар з металургії, 25.01.1945-01.06.1946 – 3-й секретар, Кемеровський ОК ВКП(б) (м. Кемерово, РСФСР). 01.06.1946-20.04.1947 – заступник секретаря, Сталінський ОК КП(б)У (м. Сталіно). 20.04.1947-22.11.1947 – 2-й секретар, 22.11.1947-??.06.1951 – 1-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. ***22.11.1947-20.03.1950 – 1-й секретар, Запорізький МК КП(б)У.*** 1951-1952 – слухач курсів перепідготовки при ЦК ВКП(б). 1952-1953 – інспектор, 1953-1954 – заступник завідуючого відділом партійних, профспілкових та комсомольських органів, ЦК ВКП(б). 01.1954-11.1957 – 1-й секретар, Каменський ОК КПРС. 18.12.1957-22.07.1961 – голова, Комісія радянського конт-

ролю Ради Міністрів СРСР. 15.08.1961-24.11.1962 – голова, Комісія державного контролю Ради Міністрів СРСР. 24.11.1962-1966 – заступник голови Ради Міністрів РРФСР та голова Комітету партійно-державного контролю Бюро ЦК КПРС по РРФСР та Ради Міністрів РРФСР. 1965-1968 – голова, Комітет народного контролю РРФСР. З 1968 – на пенсії. Член ЛКСМУ (з 1923). Член ВКП(б) (з 09.1924). Член ЦК КП(б)У (28.01.1949-23.09.1952). Член ЦК КПРС (25.02.1956-29.03.1966). Член ЦРК КПРС (14.10.1952-14.02.1956). Член Бюро ЦК КПРС по РРФСР (23.11.1962-08.04.1966). Депутат Верховної Ради СРСР 3-6 скликань (1950-1966). Нагороди: ордени Трудового Червоного Прапора (1939, 1943), Червоної Зірки (1945), Вітчизняної Війни II ступеню (1945), медаль "За доблесну працю" (1946)[5].

[5] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.2582.

5. СКРЯБІН Володимир Володимирович

(02(15).07.1908, м. Лівни, Орловська губернія, РРФСР – 23.12.1988, м. Київ). Народився у родині залізничного службовця; росіянин; батько Демідов Іван Дмитрович – працював каптерником та касиром залізничної станції Лівни; у 1914 р. пропав без вістей; мати Говорова Варвара Олексіївна (?-1922) – домогосподарка; батько-вихователь Скрябін Володимир Іванович – працював на керівній господарській роботі; дружина Фідря Марія Єрофіївна – походила з селян-бідняків, у дитинстві залишилася без батьків, виховувалась тіткою і працювала у її домогосподарстві, згодом працювала пекарем на Запорізькому хлібозаводі; дочка Валентина (1932) – стоматолог, син Олександр (1941). Освіта: Запорізький машинобудівний інститут (1935), інженер-механік, технолог. До 1922 мешкав у м. Лівни, де закінчив Лівнинське народне училище (1917-1920). У 1920-1922 рр. працював на приватних осіб. У 1922 р. родина Скрябіних залишила м. Лівни і мешкала за місцем роботи батька у містах Томськ, Маріїнськ, Дніпропетровськ. У 1924 р. батька переводять до Запоріжжя на посаду директора заводу "Інтернаціонал". Разом з ним до Запоріжжя переїздить родина Скрябіних. 08.1924-03.1927 – учень школи ФЗУ, 08.1927-08.1928 – клепальник, 08.1927-08.1929 – секретар комітету ЛКСМУ, 08.1929-01.1930 – лаборант механічної лабораторії, Завод "Інтернаціонал". 01-06.1930 – студент "профтисячі", 06.1930-06.1935 – студент відділення холодної обробки металів, Запорізький машинобудівний інститут. 06-11.1935 – інженер цеху, Завод "Комунар". 11.1935-11.1936 – курсант 134-ї механічної бригади. 11.1936-07.1938 – інженер-конструктор, 07.1938-01.1939 – начальник проектного відділу, 01-08.1939 – заступник головного механіка заводу, 08.1939-07.1940 – голова завкому профспілки, Завод №29 ім. П. І. Баранова (м. Запоріжжя). ***10.06.1940-03.10.1941 – голова виконавчого комітету, ЗМРДТ***. У 10.1941 у Сталінграді добровольцем вступив до армії і був направлений Єрмацьким районним військовим

комісаріатом у 16-ті стаціонарні авіаційні майстерні: 10.1941-05.1943 – старший автомеханік, відповідальний секретар партбюро, 05.1943-07.1946 – заступник начальника цеху з політичної частини. У період служби в армії – член парткомісії 4-ї повітряної армії. У 07.1946 р. за викликом Запорізького ОК КП(б)У звільнений у запас. 10.1946-01.1948 – секретар з кадрів, Запорізький МК КП(б)У, 16.01.1948-18.01.1949 – голова виконкому, ЗМРДТ. 26.12.1948-20.03.1950 – 2-й секретар, ***20.03-18.07.1950 – 1-й секретар, Запорізький МК КП(б)У.*** 22.07.1950-10.09.1952 – 2-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. 10.09.1952-03.02.1958 – голова виконавчого комітету, ЗОРДТ. 20.12.1957-16.08.1962 – 1-й секретар, Запорізький ОК КП(б)У. 28.08.1962-??.01.1963 – 1-й секретар, Ростовський ОК КПРС. ??.01.1963-24.12.1964 – 1-й секретар, Ростовський (сільський) ОК КПРС. 1964-1969 – інспектор, ЦК КПУ. З 1969 – на пенсії. Депутат ЗМРДТ (з1939). Депутат ЗОРДТ (1950-1962). Депутат ВР СРСР 5-6 скликання (1958-1966). Член ЛКСМУ (1924-1935). Член КП(б)У (з 07.1928). Кандидат у члени ЦК КПУ (27.09.1952-16.02.1960). Член ЦК КПУ (16.02.1960-15.03.1966). Нагороди: ордени Леніна (1958), "Червоної Зірки" (1944), "Вітчизняної Війни" II ст., "Трудового Червоного Прапора", "Знак Пошани" (1948), 8 медалей. Почесний громадянин міста Запоріжжя (20.10.1978)[6].

[6] ДАЗО. – Ф.П-1, оп.6, спр.7847; Индустриальное Запорожье. – 1988, 25 грудня. – С.3.

6. РУДІЧ Михайло Антонович

Народився 01.10.1908 (м. Кіровоград) у родині робітника-коваля заводу "Червона Зірка"; українець; дружина – працювала в інституті вдосконалення лікарів; діти – дочка (1932) – інженер-економіст, Металургійний завод ім. Ілліча (м. Маріуполь); син (1943) – інженер установи п/с 18. Після закінчення трудової школи, у 1923 вступив до профтехшколи, в якій отримав фах слюсаря і з 06.1925 р. став працювати в інструментальному цеху заводу "Червона Зірка". На заводі був заворгом комсомольського осередку та піонервожатим. З 09.1928 по 04.1932 р. навчався на відділені доменного виробництва Дніпропетровського металургійного інституту (інженер-металург доменщик). По закінченню інституту направлений на Криворізький металургійний завод. 04.1932-04.1934 – інженер доменного цеху. 04-11.1934 – червоноармієць, 3-й артполк, 3-ї Криворізької дивізії. 11.1934-10.1938 – начальник зміни, начальник відділу технічного контролю заводу. Приймав участь у роботі комсомолу та бюро з винахідництва. 10.1938-04.1939 – секретар парткому заводу. 04.1939-03.1940 – 1-й секретар, Дзержинський РК КП(б)У м. Кривого Рога. 03.1940-01.1941 – 1-й секретар, Червоноармійський РК КП(б)У м. Львів. 02-03.1941 – 3-й секретар, Львівський МК КП(б)У. 04-06.1941 – секретар з промисловості, Львівський ОК КП(б)У. 06-08.1941 – уповноважений РНК УРСР на прифронтових залізничних вузлах – станції Грачани, Жмеринка, Знаменка, П'ятихатки. Згодом ЦК КП(б)У викликаний до м. Харків, де призначений начальником політвідділу на будівництві оборонних рубежів (09.1941-03.1942). Будував оборонні рубежі у Полтавській, Харківський, Волгоградській областях. У 03.1942 – відкликаний на роботу до ЦК КП(б)У до металургійного відділу. Займався відбудовою Алчевського металургійного заводу та коксохімічного заводу у м. Серго. Після вдруге евакуював завод. У серпні 1942 р. разом з апаратом ЦК КП(б)У виї-

хав до м Волгоград, а потім до м. Саратов, де отримав призначення у партизанську школу. 08.1942-01.1943 – заступник начальника школи з політчастини. У січні 1943 р. викликаний до Москви, де за завданням ЦК КП(б)У підготував групу працівників для десантування у німецький тил. У складі партизанського загону ім. Боженка пройшов з боями від Чернігівської області до Західного Бугу (03.1943-05.1944 – командир партизанського загону та з'єднання). У травні 1944 р. відкликаний ЦК КП(б)У і направлений до Львівської області. 06.1944-09.1945 – 3-й секретар, Львівський МК КП(б)У. 09.1945-09.1946 – 1-й секретар, Залізничний РК КП(б)У м. Львів. 09.1946-04.1947 – секретар з кадрів, Львівський ОК КП(б)У. 04.1947-04.1948 – завідуючий металургійним відділом, 04-12.1948 – заступник секретаря ОК та завідуючий машинобудівним відділом, Запорізький ОК КП(б)У. 12.1948-01.1950 – 3-й секретар, 01.1950-15.07.1950 – 2-й секретар, ***15.07.1950-31.10.1957 – 1-й секретар, Запорізький МК КП(б)У.*** 10.1957-05.1962 – заступник голови, 05.1962-02.1963 – 1-й заступник голови, Запорізька рада народного господарства. 03.1963-12.1965. – начальник управління кольорової металургії, Придніпровська рада народного господарства. 20.12.1965-18.04.1972 – начальник, Запорізьке обласне управління профтехосвіти. 18.04.1972 – вийшов на пенсію. Член КП(б)У (з 10.1928). Делегат 17-19 зїздів КП(б)У. Депутат Львівської ОРДТ та Львівської МРДТ (1940-1947). Депутат ЗОРДТ та ЗМРДТ (з 1949). Нагороди: ордени "Червоного Прапора" (двічі), "Трудового Червоного Прапора", "Вітчизняної Війни" II ст., "Знак Пошани" та 5 медалей[7].

[7] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.7256.

7. БУРКА Михайло Йосипович

(06.09.1914, с. Новоселівка, Кадієвський район, Луганська область – ??.??.1988, м. Київ). Народився у родині робітника залізничної станції Сентянівка Північно-Донецької залізниці, (Слов'яно-Сербський район, Ворошиловградська область, селище ім. Фрунзе); українець; одружений; мав дочку. Освіта: Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут (1941, з відзнакою), інженер-будівельник. 1921-1928 – учень, Сентянівська семирічна школа. 09.1928-03.1931 – студент, Ворошиловградський будівельний технікум. 03.1931-06.1932 – старший технік технічного відділу, 06.1932-04.1933 – начальник планово-технічного відділу Паркомунівської контори, шахти №10, 04.1933-09.1936 – виконавець робіт (начальник дільниці) Горлівської контори (м. Горлівка), Будівельний трест "Донбасжитлобуд" (м. Ворошиловськ). 09.1936-21.06.1941 – студент, Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут. 15.07.1941 – закликаний до Червоної Армії і направлений до Москви на 3-х місячні курси при Воєнно-інженерній академії ім. Куйбишева. 14.10.1941 – мобілізований на захист Москви і направлений на Калінінський фронт, де прослужив рядовим сапером до 28.11.1941. 29.11-10.12.1941 – навчався на підготовчих курсах інструкторів-мінерів у Москві. Після закінчення зборів отримав звання лейтенанта і направлений до Сталінграду у 20-ту бригаду 5-ї саперної армії. 20.12.1943-10.02.1942 – інструктор-викладач навчальної роти (м. Колог, Сталінградська область). 10.02-24.08.1942 – командир роти 1514 окремого саперного батальйону 14 саперної бригади 7 саперної армії. З 24.08.1942 – командир роти, 431-го артилерійського інженерного Полтавського батальйону, 66-ї армії (яку у 1943 р. перейменовано на 5-ту гвардійську). 07.1943-05.1944 – заступник командиру 431 артилерійського інженерного батальйону 5-ї гвардійської армії (1-й Український фронт). 05.1944-06.1946 – командир 267-го окремого інже-

нерно-саперного батальйону 5-ї гвардійської армії (Степний та 2-й Український фронти). 06.1946-01.1947 – командир 320-го армійського інженерно-саперного батальйону 5-ї гвардійської армії. 01-06.1947 – командир територіального батальйону 2-го гвардійського інженерного полку, Київський військовий округ. У червні 1947 р. демобілізувався з армії. 06.1947-03.1948 – головний інженер управління капітального будівництва, 03.1948-10.1949 – начальник відділу капітального будівництва, Завод "Комунар". 10.1949-06.1951 – начальник, УКР-114, УКР-115 Тресту №22 Мінмашбуду. 06.1951-06.1953 – управляючий, Будівельний трест №99 Мінмашбуду. 06.1953-11.1957 – управляючий, Трест "Запоріжбуд". ***31.10.1957-17.03.1958 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ.*** 05.03.1958-12.1963 – завідуючий відділом будівництва та міського господарства, ЦК КПУ. 12.1963-08.1968 – голова виконавчого комітету, Київська міська рада депутатів трудящих. 1968-1975 – голова, Державний комітет у справах будівництва УРСР. З 1975 – головний редактор, Журнал „Будівництво та матеріали" (м. Київ). Член КПУ (з 1943). Депутат ЗМРДТ (1950-1958). Депутат ВР УРСР 5-6 скликання (1959-1967). Нагороди: ордени: Леніна, "Червоної Зірки" (1943), "Вітчизняної Війни" II ст. (1944), I ст. (1944), "Бойового Червоного Прапора" (1944), Трудового Червоного Прапора, "Олександра Невського" (1945), медалі "За відвагу" (1943), "За звільнення Сталінграду" (1942), "За звільнення Праги" (1945), "За перемогу над Німеччиною" (1945), "За Одер, Несе та Балтику" (ПНР)[8].

[8] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.966.

8. ХРОМИХ Іван Ілліч

Народився 25.04.1916 (с. Василівське, Воловський район, Курська (зараз – Липецька) область, РРФСР) у родині селянина-середняка; росіянин; одружений; дочка Зоя (1940). Освіта: Дніпропетровський металургійний інститут (1947), інженер-металург. У 1933 закінчив неповну середню школу за місцем народження. 09.1933-09.1934 – статистик, Воловська МТС. 09.1934-09.1938 – апаратник, начальник зміни цеху №1, Воронезький заводу синтетичного каучуку №2. Там же при заводі закінчив робфак без відриву від виробництва. 09.1938-07.1941 – студент, Дніпропетровський металургійний інститут. 07.1941-01.1942 – рядовий, комвзводу у складі Дніпропетровського артилерійського училища (Південно-Західний фронт). 01-03.1942 – курсант, Дніпропетровське артучилище (м.Томськ). 03-08.1942 – командир взводу 86 артилерійського полку 54 стрілецької дивізії (Карельський фронт). 08.1942-07.1944 – командир взводу, батареї курсантів артучилища м.Тамбов. 07.1944-09.05.1945 – начальник штабу окремого самохідного артдивізіону 5-ї стрілецької дивізії, міста Лігниця, Познань, Краків (Польща). У січні 1946 – демобілізувався з армії. 01.1946-11.1947 – студент, Дніпропетровський металургійний іститут. Після закінчення інституту направлений на завод "Запоріжсталь", де працював начальником зміни, заступником начальника мартенівського цеху, 12.1950-11.1953 – секретар парткому заводу. 22.11.1953-17.03.1958 – 2-й секретар, ***17.03.1958-02.06.1959 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ***. 08.1959-06.1962 – заступник головного інженера, Завод "Запоріжсталь". 06.1962-02.1963 – головний інженер Управління промисловості чорної металургії, Запорізька рада народного господарства. 20.02.1963-15.12.1964 – завідуючий промислово-транспортним відділом, Запорізький (промисловий) ОК КПУ. 15.12.1964-22.12.1978 – завідуючий промислово-транспортним відділом, Запорізький ОК

КПУ. 22.12.1978 – вийшов на пенсію. Депутат ЗМРДТ (з 1951). Депутат ЗОРДТ (з 1965). Депутат ВР УРСР 5-6-го скликань (1959-1967). Член КПУ (з 07.1941). Член ЦК КП(б)У (1952-1954). Нагороди: ордени "Вітчизняної Війни" II ст. (1945), Леніна (1958), "Трудового Червоного Прапора" (1966, 1971, 1976); 7 медалей та Польський Срібний хрест; Почесна Грамота Президії ВР СРСР (1978)[9].

[9] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.353.

9. БОНДАЛЕТОВ Іван Васильович

Народився 20.05.1919 (с. Біле, Біловський район, Курська область); росіянин; батько Василь та брати Микола й Петро загинули на фронті; мати Марія Павлівна (1898); дружина Інна Станіславівна (1923); син Віктор (1943). Освіта: Донецький індустріальний інститут (1947), інженер-металург доменщик. У 1924 родина переїхала до м. Макіївки на шахту Капітальна-Мар'ївка, а ще за рік переїхали на шахту Ново-Чайкіно. 1927-1937 – учень, Новочайкінська СШ. 09.1937-08.1941 – студент, Донецький індустріальний інститут. 08-09.1941 – курсант 1-го запасного артполку 10-ї запасної бригади (м. Чугуїв, Харківська область). 09.1941-04.1942 – курсант курсів вдосконалення командирського складу протиповітряної оборони, РСЧА (м. Сорочинськ, Чкаловська область). 04.1942-02.1943 – командир ланцюгу 14-го полку аеростатів загородження, 02-08.1943 – командир ланцюгу 13-го полку аеростатів загородження 3-ї дивізії, 08.1943-01.1946 – командир ланцюгу 10-го полку аеростатів загородження 2-ї дивізії, Особлива Московська армія. 01.1946-04.1947 – студент, Донецький індустріальний інститут. 04-08.1947 – майстер ВТК заводу, 08.1947-09.1952 – начальник ВТК доменного цеху, 09.1952-04.1954 – заступник начальника агломераційного цеху, 04-11.1954 – заступник начальника доменного цеху, 11.1954-03.1955 – заступник начальника агломераційного цеху, 03-08.1955 – секретар партбюро парторганізації доменного цеху, 08.1955-10.1956 – заступник начальника агломераційного цеху, 08.10.1956-02.06.1959 – секретар заводського комітету КПУ, Завод "Запоріжсталь". ***02.06.1959-24.12.1962 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ.*** Після *"висунутий на більшу роботу"*. Нагороди: орден "Трудового Червоного Прапора" (1958)[10].

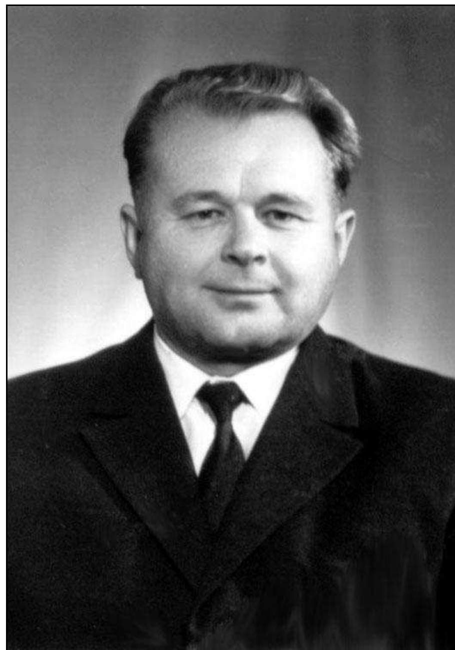
[10] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.775.

10. МАЛИЙ Іван Васильович

Народився 18.05.1928 (селище Фрунзе, Дніпропетровський район) у робочій родині; українець; батько працював слюсарем на вагоноремонтному, а потім лісопильному заводі у м. Нижньодніпровську; мати – домогосподарка; дружина Ганна Федотівна (1927) – інженер організації поштова скринька №4; дочки: Тетяна (1951) та (Перцова) Наталя (1957). Освіта: Дніпропетровський індустріальний технікум (1949), технік-металург; Всесоюзний заочний політехнічний ін-т, м. Москва (1956-1963), інженер-металург; Університет марксизму-ленінізму (1952-1955), пропагандист, лектор з економічних питань. 1935-1941 – учень, Фрунзенська неповна СШ №41. У 1941-1943 разом з батьками мешкав на окупованій території. 1943-1945 – учень електрика електротехнічної лабораторії, Завод ім. Петровського (м. Дніпропетровськ). 1945-1949 – студент металургійного факультету, Дніпропетровський індустріальний технікум. 1949-1952 – помічник плавильного майстра, диспетчер, інженер-теплотехнік мартенівського цеху, Завод "Запоріжсталь". 25.10.1952-12.1954 – 1-й секретар, Орджонікідзевський РК ЛКСМУ м. Запоріжжя. 12.1954-1958 – диспетчер заводу, 1958-1961 – заступник начальника виробничого відділу заводу, 05.08.1961-21.11.1964 – секретар парткому, 21.11-29.12.1964 – головний економіст, Завод "Запоріжсталь". ***29.12.1964-20.01.1968 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ.*** З 20.01.1964 – перейшов на іншу роботу. Член ЛКСМУ (з 1945). Член КПУ (з 07.1952). Депутат Орджонікідзевської РРДТ м. Запоріжжя (1952-1954). Депутат ЗМРДТ (з 1953). Нагороди: орден "Трудового Червоного Прапора" (1966)[11].

[11] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.6, спр.5086а; Ф.П-157, оп.24, спр.69.

11. П'ЯНКОВ Євген Олександрович

(27.11.1921, м. Сєров (колишній Надєждінськ), Свердловська область, РРФСР – 24.10.1996, м. Київ); росіянин; батько Олександр (?-1947) – службовець; дружина (Приступа) Олена Павлівна (1923-2008); син Євген (1947) – доцент Київського державного університету інформаційно-комунікаційних технологій; син Ігор (1955) – головний фахівець з безпеки Державного концерну "Ядерне паливо". Освіта: Вища партійна школа при ЦК КПУ (1958); Дніпропетровський металургійний інститут (1962-1965, заочно), інженер-металург. 1931-1938 – учень, 7-ми річна школа. 1938-09.1939 – учень лаборанта, лаборант, Механічний завод №76 м. Сєров. 09.1939-06.1941 – учень, Металургійний технікум "Главспецсталь" (закінчив 2 курси). 06-10.1941 – курсант школи початкового навчання пілотів, 10.1941-05.1942 – авіаційний механік, авіаполк №698, Західний фронт. 05-07.1942 – авіаційний механік запасного авіаполку №11 (м. Кіровабад), Закавказький військовий округ. 07.1942-04.1943 – авіаційний механік авіаполку №794, Приволзький військовий округ. 04.1943-08.1946 – старший авіаційний механік авіаполку №745, Центральний і І-й Білоруський фронт. 10.1946-08.1948 – бортмеханік літака, Металургійний завод ім. А. К. Сєрова, (м. Сєров, Свердловська область) та одночасно учень металургійного технікуму (технік-металург). 08.1948-08.1950 – газовик, майстер газового господарства, майстер доменних печей, Ашинський металургійний завод, (м. Аша, Челябінська область). 08.1950-06.1952 – газовик, старший газовик, майстер доменної печі, Завод "Запоріжсталь" (м. Запоріжжя). 06.1952-07.1954 – інструктор промислово-транспортного відділу, Запорізький ОК КПУ. 09.1954-06.1958 – слухач, Вища партійна школа при ЦК КПУ. 26.07-29.11.1958 – інструктор відділу парторганів, Запорізький ОК КПУ. 29.11.1958-09.09.1959 – секретар, 09.09.1959-03.12.1960 – 2-й секретар, 03.12.1960-15.05.1966

– 1-й секретар, Орджонікідзевський РК КПУ м. Запоріжжя. 15.05.1966-20.01.1968 – завідуючий відділу організаційно-партійної роботи, Запорізький ОК КПУ. ***20.01.1968-20.12.1975 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ*** (*"звільнений у зв'язку з прогресуючою втратою слуху, а також безперспективністю, через вік, подальшого росту на партійній роботі"*). 20.12.1975-01.04.1976 – інструктор відділу організаційно-партійної роботи, Запорізький ОК КПУ. 1976-1979 – заступник директора з економіки, Завод „Комунар" (м. Запоріжжя). 1979-1983 – директор, Запорізький дослідно-експериментальний завод нестандартного обладнання. 1983-1991 – голова, Запорізька обласна рада Українського добровільного товариства „Автомотолюбитель". З 10.1993 – мешкав у м. Київ. Депутат Орджонікідзевської РРДТ м. Запоріжжя (1958-1969). Депутат ЗМРДТ (з 16.03.1969). Депутат ЗОРДТ (з 16.03.1969). Депутат ВР УРСР 8 скликання (1973-1975). Член ВЛКСМ (з 1938). Член КПУ. Член бюро Запорізького МК КПУ (з 1968). Член бюро ОК КПУ (з 1968). Кандидат у члени ЦК КПУ (з 1971). Делегат 24 з'їзду КПУ. Військове звання – майор. Нагороди: ордени "Знак Пошани" (1966), "Жовтневої Революції" (1971); 5 медалей; Почесна грамота Президії ВР УРСР (1970)[12]. Похований у м. Київ.

[12] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.13, спр.142; ДАЗО. – Ф.П-102, оп.33, спр.579, арк.19; ДАЗО. – Ф.П-157, оп.28, спр.329.

12. ВОДЕНІКТОВ Іван Георгійович

Народився 13.04.1932 (с. Тополя, Баксайський район, Гур'ївська область, Казахстан) у родині російських селян-колгоспників; батько Георгій Іванович (1905); мати Антоніна Євстроївна (1906); дружина Віра Андріївна (1933); сини: Сергій (1960) та Андрій (1966). Освіта: Московський інститут сталі (1961), інженер-металург. У 1947 закінчив 7 класів Баксайської школи. 07.1947-08.1949 – колгоспник колгоспу ім. Леніна (с. Баксай). 08.1949-11.1951 – учень рибопромислового технікуму (м. Гур'єв). 11.1951-08.1952 – учень-хімік, 08.1952-11.1953 – інструктор, старшина II статті, 11.1953-09.1954 – старший інструктор, старшина I статті, 09.1954-11.1955 – інструктор, старшина I статті, 39-ї школи зброї 7-го навчального загону, Балтійський флот. 11.1955-08.1956 – вихователь мореходної школи (м. Гурьєв, Казахстан). 08.1956-08.1961 – студент металургійного факультету, Московський інститут сталі. 08-10.1961 – помічник плавильного майстра, 08.1961-01.1965 – плавильний майстер сталеплавильного цеху №3, 01.1965-11.1967 – керівник групи Центральної заводської лабораторії, 11.1967-21.08.1970 – заступник секретаря парткому, 21.08.1970-11.10.1975 – секретар парткому, 11.10-20.12.1975 – головний сталеплавильник, заступник головного інженера, Завод "Дніпроспецсталь" (м. Запоріжжя). ***20.12.1975-22.10.1985 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ.*** 22.10.1985-30.05.1988 – директор, Електрометалургійний завод "Дніпроспецсталь" (м. Запоріжжя). 30.05.1988-1992 – заступник генерального директора, Будівництво металургійного комбінату (м. Абеокута, Нігерія). Депутат ЗМРНД 15-19 скликань (02.1976-23.06.1988). Депутат ЗОРНД 15-17 скликань (15.08.1976-24.02.1980). Депутат Верховної Ради УРСР 10-12 скликань (з 24.02.1980). Член КПУ (з 12.1957). Делегат 25-26 з'їздів КПУ, 25-26 з'їздів КПРС. Кандидат у члени ЦК КПУ (02.1976-02.1981). Член ЦК КПУ (02.1981-10.1985). Нагороди: ордени

"Трудового Червоного Прапора" (1971, 1974), "Дружби народів" (1980); медалі "За освоєння цілинних земель" (1958), "За доблесну працю" (1970), "Ветеран праці" (1983), "На пам'ять 1500-річчя Києва" (1985); Почесна Грамота Президії ВР УРСР (1982)[13]. Почесний громадянин міста Запоріжжя (05.06.2002).

[13] ДАЗО. – Ф.П-102, оп.33, спр.579; Панорама. – 2000, 26 травня. – С.4.

13. ВАНАТ Петро Михайлович

Народився 28.01.1938 (с. Дубно, Перемишлянський повіт, Польща) у селянській родині; українець; батько (?-1940); мати (?-1942); дружина Людмила Олександрівна (1946); сини Олександр (1967) та Максим (1973). Освіта: Донецький політехнічний інститут (1961), "Обробка металів тиском", інженер-металург; ВПШ при ЦК КПУ (1979-1982, заочно, з відзнакою). З 1945 – жив у с. Глубочек Малий Збаразького району Тернопільської області. 1947-1950 – учень, Глубочанська початкова школа. 1950-1953 – учень, Красно-сільська семирічна школа Збаразького району. 1953-1956 – учень, Збаразька СШ №1 Тернопільської області. 01.09.1956-13.06.1961 – студент металургійного факультету, Донецький політехнічний інститут. 08.1961-1962 – підручний зварювальника, 1962-1964 – зварювальник, 1964-1965 – старший зварювальник нагрівальних колодязів, виконуючий обов’язки диспетчера, начальник зміни, старший майстер цеху слябінг, 11.10.1965-06.04.1970 – секретар комітету ЛКСМУ, Завод "Запоріжсталь". 06.04.1970-02.12.1971 – інструктор відділу організаційно-партійної роботи, Запорізький ОК КПУ. 02.12.1971-19.09.1975 – 1-й секретар, Запорізький ОК ЛКСМУ. 19.09.1975-17.12.1980 – 1-й секретар, Заводський РК КПУ м. Запоріжжя. 13.12.1980-18.04.1985 – 2-й секретар, Запорізький МК КПУ. 18.04-23.10.1985 – завідуючий відділом транспорту і зв’язку, Запорізький ОК КПУ. ***23.10.1985-29.04.1991 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ.*** 18.04.1991-04.1992 – заступник голови виконкому з питань промисловості, 04.1992-05.1993 – начальник головного управління економіки, Запорізька обласна рада народних депутатів. 05.1993-10.1995 – начальник управління зовнішньоекономічних зв’язків, 10.1995-05.1998 – заступник голови з питань промисловості та енергетики, Запорізька обласна державна адміністрація. З 05.1998 – президент, Запорізький обласний союз промисловців і підприємців "Потенціал";

голова Запорізької обласної федерації роботодавців (з 07.2004); член правління і Президії УСПП (з 1998). Голова Спостережної ради, ВАТ "Інтурист-Запоріжжя". З 1999 – голова Запорізької обласної організації ВОДС "Злагода". Депутат Заводської районної ради народних депутатів (1976-1981). Депутат Запорізької міської ради народних депутатів (1977-1990). Депутат Запорізької обласної ради народних депутатів (1973-1998). Член виконавчого комітету Запорізької міської ради народних депутатів (1985-1990). Член ЛКСМУ (з 1954). Член Запорізького ОК ЛКСМУ (1966-1976). Член ЦК ЛКСМУ (1974-1978). Член КПУ (06.1966-08.1991). Член Заводського РК КПУ м. Запоріжжя (1970, 1975-1980). Член бюро Заводського РК КПУ м. Запоріжжя (1975-1980). Член Запорізького МК КПУ (1975-1991). Член бюро Запорізького МК КПУ (1975-1991). Член бюро Запорізького ОК КПУ (1985-1991). Член ЦК КПУ (1986-1991). Член Партії промисловців та підприємців України. Радник прем'єр-міністра України на громад. засадах (07.2001-11.2002). Полковник запасу. Нагороди: ордени "Знак Пошани" (1973), "За заслуги" III ступеню (01.1999), II ступеню (02.2002), медалі "За доблесну працю. На відзнаку 100-річчя від дня народження В. І. Леніна" (1970), "Ветеран праці" (1989), Почесна грамота Президії Верховної Ради УРСР (01.1988), Почесна грамота Верховної Ради України (2003), Почесна грамота Кабінету міністрів України (2007). Почесний громадянин міста Запоріжжя (23.09.2009)[14].

[14] ДАЗО. – Ф.П-24, оп.36, спр.340.

14. БЕРЕЖНИЙ Олександр Павлович

Народився 19.05.1956 (с. Кам'янка, Новопсковський район, Луганська область); батько Павло Давидович (1917-1988) – бригадир комплексної бригади колгоспу ім. Енгельса; мати Раїса Степанівна (1924) – пенсіонер, до цього завідуюча фельдшерсько-акушерським пунктом, с. Кам'янка; дружина Тетяна Вікторівна (1956) – економіст, начальник відділу "Промінвестбанку"; син Олександр (1980); дочка Валентина (1983). Освіта: Донецький політехнічний інститут (1978), "Металургія чорних металів", інженер-металург; Гуманітарний університет "ЗІДМУ" (2002), "Правознавство", юрист. 09.1963-06.1973 – учень, Кам'янська СШ. 01.09.1973-19.06.1978 – студент металургійного факультету, Донецький політехнічний інститут. 08-10.1978 – робітник мартенівського цеху, Маріупольський завод ім. Ілліча. 10.1978-12.1979 – підручний сталевара, сталевар, 12.1979-01.1980 – майстер блоку печей мартенівського цеху, 01-02.1980 – заступник секретаря комітету ЛКСМУ, Запорізький завод "Запоріжсталь". 02-05.1980 – завідуючий відділом комсомольських організацій, 05-08.1980 – 2-й, 21.08.1980-28.12.1982 – 1-й секретар, Заводський РК ЛКСМУ м. Запоріжжя. 28.12.1982-06.01.1984 – 1-й секретар, Запорізький МК ЛКСМУ. 06.01.1984-10.12.1988 – 1-й секретар, Запорізький ОК ЛКСМУ. 11.1988-29.04.1991 – 1-й секретар, Заводський РК КПУ м. Запоріжжя. ***29.04-30.08.1991 – 1-й секретар, Запорізький МК КПУ.*** 10.1991-06.1993 – заступник директора, Господарська асоціація "Гласність". 06.1993-05.2002 – генеральний директор, Науково-виробниче об'єднання "Гарт". 06.2002-06.2006 – заступник голови, Запорізька обласна рада. 06.2006-02.2007 – стажер на посаду 1-го заступника голови, 10.02.2007-09.04.2010 – 1-й заступник голови, Запорізька обласна державна адміністрація. З 09.2010 – директор, Дочірнє підприємство "Іноземне приватне підприємство "Універсальна гірничо-металургійна компанія" ВАТ "УГМК"

(Білорусь). Віце-президент ЗОСПП "Потенціал" з питань розвитку підприємництва (з 01.08.2000). 26.06 та 10.07.1994 – кандидат на посаду голови Запорізької міської ради (1-й тур: з’явилося 55.95%, за 23 %, 2 місце з 4 суперників; 2-й тур: з’явилося 59.68%, за 36%, 2 місце). Член ЛКСМУ (1970-1984). Член бюро Заводського РК ЛКСМУ (з 1973). Член КПУ (1980-1991). Член бюро Заводського РК КПУ м. Запоріжжя (1980-1982, 1988-1991). Член Запорізького МК КПУ (1983-1991). Член бюро Запорізького МК КПУ (1983-1991). Член Соціалістичної партії України (1992-1997). 1992-1997 – секретар, Запорізький ОК СПУ. 10.1997-09.2001 – голова, Запорізька обласна організація політичної партії "Громада". Депутат Заводської районної ради народних депутатів (1982-1984). Депутат ЗМРНД 1 скликання (1990-1992). Депутат ЗОРНД 4 скликання (2002-2006), виборчий округ №17 (Новомиколаївський район). Нагороди: Заслужений працівник промисловості України (07.10.2009)[15].

[15] ДАЗО. – Ф.П-6596, оп.12, спр.13; Запорізька Січ. – 1991, 1 травня. – С.1; Наш город. – 1991, 30 квітня. – С.1.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Абетка української політики: Довідник. – К.: Смолоскип, 1998. – 230 с.

Ітвелл Дж., Еллмен М., Карлссон М., Нуті Д.М.Б Шапіро Дж. Трансформація та інтеграція: Формування майбутнього Центральної та Східної Європи. – К.: Стилос, 1998. – 192 с.

Конституция (Основной закон) Союза Советских Социалистических Республик. – Москва, 1977. – 64 с.

Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.

Майгер Броніслав. Місцеве самоврядування Польщі та України. Вибрані юридичні проблеми (правовий стан на 01.10.1999 р.). – Варшава: Фонд Інститут демократії в Східній Європі, 1999. – 40 с.

Нариси історії Запорізької обласної парторганізації. – К., 1968.

Очерки истории Днепропетровской областной партийной организации. – Днепропетровск: Промінь, 1979. – 614 с.

Очерки истории Запорожской областной партийной организации. – Днепропетровск: Промінь, 1981. – 326 с.

Ткачук А. та ін. Місцеве самоврядування: світовий та український досвід. – К.: Заповіт, 1997. – 188 с.

Турченко Ф.Г., Панченко П.П., Тимченко С.М. Новітня історія України (1945-1995 рр.). – К.: Генеза, 1995. – 312 с.

Украинская Советская Социалистическая Республика: Энциклопедический справочник. – К.: Гл. ред. УСЭ, 1987. – 516 с.

Шиханов Р.Б. Керівники міста Запоріжжя (1921-1939 роки). – Запоріжжя: РА „Тандем-У”, 2006. – 136 с.

Шиханов Р.Б. Хто є хто на Запоріжжі: Біографічний довідник. 2008 рік. – Запоріжжя: "Тандем Арт Студія", 2009. – 212 с.

СПИСОК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

?? – *невідома дата*
б-н – *батальйон*
в. о. – *виконуючий обов'язки*
В. О. – *військовий округ*
виконком – *виконавчий комітет*
ВКП(б) – *Всеросійська комуністична партія (більшовиків)*
ВНЗ – *вищій навчальний заклад*
ВР УРСР – *Верховна Рада УРСР*
ВТК – *відділ технічного контролю*
ВТНЗ – *вищій технічний навчальний заклад*
гол. – *голова*
деп. – *депутат*
дир. – *директор*
Дніпроп. – *Дніпропетровськ, Дніпропетровський*
зав. – *завідуючий*
Запоріз. – *Запорізький, Запорізька*
ЗМРДТ – *Запорізька міська рада депутатів трудящих*
ЗМРНД – *Запорізька міська рада народних депутатів*
ЗМР – *Запорізька міська рада*
ЗОРДТ – *Запорізька обласна рада депутатів трудящих*
ЗОРНД – *Запорізька обласна рада народних депутатів*
ЗОР – *Запорізька обласна рада*
заст. – *заступник*
з-д – *завод*
зем. – *земельний*
ін-т – *інститут*
КНС – *комітет незаможних селян*
КП(б)У – *Комуністична партія (більшовиків) України*
КПРС – *Комуністична партія Радянського Союзу*
КПУ – *Комуністична партія України*
КРУ – Контрольно-ревізійне управління
лаб. – *лабораторія*
ЛКСМУ – *Ленінський комуністичний союз молоді України*
метал. – *металург, металургійний*
мех., механіч. – *механічний*
міськ. – *міська, міський*
МК – *міський комітет*
МР – *міська рада*
Н. – *народився.*
нач. – *начальник*
обл. – *область, обласний*
ОК – *обласний комітет*
ППО – *протиповітряна оборона*
р. н. – *року народження*
рай. – *районний, районна*
РК – *районний комітет*
РНГ – *рада народного господарства*
рад. – *радянський*
РР – *Районна рада*
РСЧА – *Робітничо-селянська червона армія*
ст. – *старший*
СШ – *середня школа*
ун-т – *університет*
ф-ка – *фабрика*
ф-т – *факультет*
ЦК – *Центральний комітет*
чл. – *член*

ДОДАТКИ

Список
голів виконавчого комітету
Запорізької міської ради депутатів трудящих,
голів Запорізької міської ради народних депутатів
та Запорізьких міських голів
(1940-2011 роки)

Строк перебування на посаді	*Прізвище, ім'я, по-батькові*	*Роки життя*
Голови виконавчого комітету Запорізької міської ради депутатів трудящих (07.01.1940-07.10.1977):		
07.01-10.06.1940	**Бондаренко** Григорій Іванович	1905-????
10.06.1940-03.10.1941	**Скрябін** Володимир Володимирович	1908-1988
04.10.1941-14.10.1943	*німецька окупація*	
14.10-20.12.1943 (в.о.)	***Сокирченко** Яків Євдокимович*	*1903-1969*
20.12.1943-03.03.1944	**Сокирченко** Яків Євдокимович	1903-1969
03-27.03.1944 (в.о)	***Астахов** Михайло Андрійович*	*1906-1950*
27.03.1944-16.01.1948	**Астахов** Михайло Андрійович	1906-1950
16.01.1948-18.01.1949	**Скрябін** Володимир Володимирович	1908-1988
18.01.1949-29.12.1950	**Бєловол** Георгій Микитович	1905-????
29.12.1950-29.05.1951	**Бучакчійський** Михайло Михайлович	1907-1991
29.05.1951-11.03.1953	**Мінаков** Олександр Григорович	1904-????
11.03.1953-10.03.1955	**Воробйов** Микола Антонович	1914-????
10.03.1955-08.03.1957	**Воробйов** Микола Антонович	1914-????
10.03.1957-13.03.1959	**Воробйов** Микола Антонович	1914-????
13.03.1959-10.03.1961	**Воробйов** Микола Антонович	1914-????
10.03.1961-13.03.1963	**Площенко** Володимир Дмитрович	1927-2004
13.03.1963-19.03.1965	**Площенко** Володимир Дмитрович	1927-2004
19.03.1965-21.03.1967	**Площенко** Володимир Дмитрович	1927-2004
21.03.1967-23.03.1969	**Площенко** Володимир Дмитрович	1927-2004
23.03.1969-08.02.1971	**Площенко** Володимир Дмитрович	1927-2004
08.02.1971-25.03.1973	**Харченко** Григорій Петрович	1936-
25.03.1973-07.02.1974	**Харченко** Григорій Петрович	1936-
07.02.1974-15.06.1975	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
15.06.1975-28.06.1977	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
28.06-07.10.1977	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
Голови виконавчого комітету Запорізької міської ради народних депутатів (07.10.1977-14.01.1991):		
07.10.1977-24.02.1980	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
24.02.1980-20.06.1982	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
20.06.1982-24.02.1985	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
24.02.1985-14.05.1987	**Яланський** Валентин Антонович	1928-2002
14.05-03.07.1987	**Васильєв** Володимир Феодосійович	1939-
03.07.1987-30.03.1990	**Васильєв** Володимир Феодосійович	1939-
02.04.1990-14.01.1991	**Бочкарьов** Юрій Георгійович	1938-

Голова Запорізької міської ради народних депутатів (1990-1991):		
30.03.1990-14.01.1991	**Панкратов** Віктор Павлович	1947-
Голови Запорізької міської ради народних депутатів та виконавчого комітету міської ради народних депутатів (14.01.1991-14.06.1997):		
14.01.1991-28.04.1992	**Бочкарьов** Юрій Георгійович	1938-
28.04-15.10.1992 (здійснював повноваження)	***Новіков*** *Євген Євгенович*	1935-
15.10.1992-10.07.1994	**Головко** Олександр Степанович	1951-
10.07.1994-14.06.1997	**Головко** Олександр Степанович	1951-
Запорізькі міські голови (з 14.06.1997):		
14.06.1997-29.03.1998	**Головко** Олександр Степанович	1951-
29.03.1998-08.02.2000	**Головко** Олександр Степанович	1951-
08.02-04.06.2000 (виконуючі обов'язки)	***Сєлін*** *Станіслав Миколайович* ***Кузьмін*** *Олександр Сергійович*	*1946-* *1959-*
04.06.2000-31.03.2002	**Поляк** Олександр Володимирович	1948-2003
31.03.2002-22.02.2003	**Поляк** Олександр Володимирович	1948-2003
05.03-08.06.2003 (виконуючі обов'язки)	***Грищенко*** *Володимир Феодосійович* ***Наливайко*** *Іван Іванович*	1945- 1943-
08.06.2003-26.03.2006	**Карташов** Євген Григорович	1942-
26.03.2006-24.09.2010	**Карташов** Євген Григорович	1942-
24.09-17.12.2010 (здійснював повноваження)	***Кальцев*** *Володимир Федорович*	*1966-*
17.12.2010-	**Сін** Олександр Ченсанович	1961-

Список
1-х секретарів Запорізького міського комітету КПУ
(1939-1991 роки)

Строк перебування на посаді	*Прізвище, ім'я, по-батькові*	*Роки життя*
05.02.1939-04.03.1940	**Комаров** Петро Миколайович	1906-1944
04.03.1940-04.10.1941	**Матюшин** Федір Семенович	1904-1979
04.10.1941-14.10.1943	*німецька окупація*	
14.10.1943-12.09.1946	**Матюшин** Федір Семенович	1904-1979
12.09.1946-22.11.1947	**Брежнєв** Леонід Ілліч	1906-1982
22.11.1947-20.03.1950	**Єнютін** Георгій Васильович	1903-1969
20.03-15.07.1950	**Скрябін** Володимир Володимирович	1908-1988
15.07.1950-31.10.1957	**Рудіч** Михайло Антонович	1908-????
31.10.1957-17.03.1958	**Бурка** Михайло Йосипович	1914-1988
17.03.1958-02.06.1959	**Хромих** Іван Ілліч	1916-
02.06.1959-24.12.1962	**Бондалетов** Іван Васильович	1919-
У грудні 1962 – міський комітет КПУ було ліквідовано, а 29 грудня 1964 знову відновлено		
29.12.1964-20.01.1968	**Малий** Іван Васильович	1928-
20.01.1968-20.12.1975	**П'янков** Євген Олександрович	1921-1996
20.12.1975-22.10.1985	**Воденіктов** Іван Георгійович	1932-
22.10.1985-29.04.1991	**Ванат** Петро Михайлович	1938-
29.04-30.08.1991	**Бережний** Олександр Павлович	1956-

Конференції
Запорізької міської організації
Комуністичної партії України
(1930-1991 роки)

№	Дата проведення конференції
1	11.09.1930
2	29.06-01.07.1931
3	21-24.06.1932
4	05-09.01.1934
5	06-13.05.1937
6	22-25.05.1938
7	02-04.03.1940
8	14-15.01.1945
9	07-08.02.1948
10	25-26.12.1948
11	28-29.01.1950
12	06-07.01.1951
13	19-20.01.1952
14	23-24.08.1952
15	21-22.11.1953
16	25-26.12.1954
17	03-04.12.1955
18	11.12.1957
19	09.01.1960
20	02-03.09.1961
21	29.12.1964
22	18.12.1965
23	20.01.1968
24	26.12.1970
25	12.01.1974
26	20.12.1975
27	09.12.1978
28	13.12.1980
29	10.10.1983
30	07.12.1985
31	03.12.1988
32	03.11.1990

ЗМІСТ

Науково-документальне видання

ШИХАНОВ Руслан Борисович

КЕРІВНИКИ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ
(1939-2011 роки):
БІОГРАФІЧНИЙ ДОВІДНИК

Технічний редактор *С.А. Запорощенко*
Комп'ютерна верстка *О.І. Брильов*
Коректор *О.А. Механошина*

Здано до набору 20.01.2011. Підписано до друку 25.06.2011.
Формат 60Х84 1/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умов.-друк. арк. 4,4. Обл.-видав. арк. 4,6.
Наклад 300 примірників
Замовлення 12
Видавництво "АА Тандем"
вул. Трегубенко, буд. 18, м. Запоріжжя